

Kolej zamiast auta

Jak samorząd województwa wesprze rozwój kolei metropolitalnej?

FOT. P. RATUJCZAK

Dla pasażerów kolei najważniejsza jest punktualność pociągów i częste kursy w regularnych odstępach, zwłaszcza w godzinach komunikacyjnego szczytu.

Z badań natężenia ruchu wynika, że codziennie do Poznania dojeżdża autami około 60 tys. osób – zaznacza odpowiedzialny w zarządzie województwa za transport wicemarszałek Wojciech Jankowiak. – Na ulicach tworzą się korki, kierowcy irytują się, spóźniają..., ale następnego dnia znów wsiadają do samochodu, nie próbując zmienić swoich przyzwyczajeń.

Wobec braku alternatywy (tramwaju, autobusu, pociągu) mieszkańcy często wybierają auto. Jaką propozycję mają dla nich samorządowcy?

Promują transport zbiorowy, który pozwala szybko dotrzeć do pracy, na uczelnię, do sklepu. Przekonują też, że pozostawianie auta w garażu opłaca się: finansowo, zdrowotnie i ekologicznie.

Czy kolej metropolitalna to lekarstwo na korki?

– Transport zbiorowy, a zwłaszcza kolej, ma wiele atutów. To autonomiczne tory, względnie duża szybkość poruszania się i minimalny niekorzystny wpływ na środowisko – wylicza Henryk Szczefanowicz, zastępca dyrektora Departamentu Transportu w UMWW. – A przecież moż-

na też lepiej zintegrować kolej z transportem miejskim: tramwajowym i autobusowym, by pasażer miał alternatywę w postaci szybkiej przesiadki.

Plany samorządowców i kolejarzy są ambitne. Władze województwa i podpoznańskich gmin, partnerzy oraz eksperci ze stowarzyszenia „Metropolia Poznań” opracowali koncepcję kolei aglomeracyjnej. Połączeń ma być więcej. Pociągi mają kursować co pół godziny z miejscowości położonych w promieniu do 50 km od Poznania.

Priorytetem mają być częste kursy w regularnych odstę-

pach, zwłaszcza w godzinach szczytu. Wszystkie pociągi, zamiast kończyć trasę na stacji Poznań Główny, mają kursować „przelotowo” przez Poznań do kolejnych miejscowości. Podstawą kolei metropolitalnej ma być pięć tras w kierunku: Wągrowiec – Poznań – Grodzisk Wlkp., Gniezno – Poznań – Kościan, Września – Poznań – Opalenica (a docelowo także Nowy Tomyśl), Szamotuły – Poznań – Września oraz Rogoźno – Poznań – Jarocin.

Co to oznacza? Mieszkańcy Obornik, Pobiedzisk, Szamotuł, Wrześni, Środy Wlkp.

i dziesiątek innych miejscowości będą mogli szybko i bez korków dotrzeć do Poznania.

– Już dziś na niektórych trasach w godzinach szczytu pociągi kursują co pół godziny. Z takiego rozwiązania korzystają np. pasażerowie podróżujący do Gniezna i Wągrowca, gdzie codziennie kursuje ponad 20 par pociągów – wylicza Wojciech Jankowiak. – Z kolei na liniach do Zbąszynka, Wrześni i Konina częstotliwość kursowania pociągów też jest zbliżona.

Jakie jeszcze przedsięwzięcia zaplanowano na torach i wokół nich? >> **strony 8-9**

Na kulturę

Marszałkowskie instytucje kultury zmieniają swoje oblicze dzięki inwestycjom współfinansowanym przez UE. Przykładem poznański Teatr Nowy, który wyremontował widownię dużej sceny. >> **strona 2**

Nasze smaki

Wielkopolska żywność, zwłaszcza produkowana według tradycyjnych receptur i z regionalnych składników, zyskuje na popularności. Widać to było podczas targów Smaki Regionów czy też Dożynek Przewodniczek. >> **strona 3**

Rok z nadwyżką

Tradycyjnie we wrześniu radni podsumowali wojewódzkie finanse po pierwszym półroczu. Po analizie wydatków i dochodów okazało się, że – po raz pierwszy w historii – województwo wielkopolskie zakończy rok z nadwyżką budżetową. >> **strona 5**

Na prawo most, na lewo most

W naszym cyklu „co za historia” piszemy o poznańskich przeprawach przez Wartę. Jak i gdzie przez wieki mieszkańcy stolicy Wielkopolski budowali swoje mosty? >> **strona 10**

Inna strona samorządu

Z cicią Marzeną i wujkiem Tomkiem na przeddożynkowym objeździe. Z miłośniczką Fileasa Fogga w drodze do Australii. Z marszałkiem w karetce. Z radnym o jeźdźcu włosów (i o czymś innym, gdy się włosów nie ma). >> **strona 16**

Są nam potrzebni

– Bądźcie z nami jak najdłużej, bo jesteście nam bardzo potrzebni – mówił marszałek Marek Woźniak do kombatantów zgromadzonych podczas obchodów 77. rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego. Organizatorem uroczystości w Poznaniu był tradycyjnie samorząd województwa, a współorganizatorem – wielkopolski okręg Światowego Związku Żołnierzy AK. 27 września modlono się podczas msz św. AK-owskiej. Po uroczystościach przy pomniku Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej odbyło się spotkanie w sali konferencyjnej PAN, gdzie wspomniano kpt. Leona Kmiotka i jego żonę Melanię. >> **strona 2**

FOT. A. BOŃSKI

Dla szpitala

Komitet Monitorujący przy Ministerstwie Zdrowia na początku października zaakceptował projekt budowy Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Dziecka. – To oznacza możliwość finansowania tej priorytetowej i niezbędnej inwestycji z funduszy Unii Europejskiej – wyjaśnia członek zarządu województwa Leszek Wojtasiak. Nowy szpital dziecięcy w Poznaniu, który może kosztować około 200 mln zł, zostanie dofinansowany w 85 procentach z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Obecnie trwają prace nad projektem lecznicy i jej programem funkcjonalno-użytkowym. >> **strona 2**

Debaty o zdrowiu

Przez wiele godzin najpierw członkowie komisji zdrowia, a potem wszyscy radni podczas sesji sejmiku debatowali o sytuacji marszałkowskich szpitali. Dyrektorzy podległych samorządowi województwa ponad dwudziestu placówek ochrony zdrowia zaprezentowali charakterystykę i kondycję kierowanych przez siebie placówek. Radnych PiS, którzy domagali się tej debaty, najbardziej interesowały kwestie informatyzacji szpitali oraz okoliczności przekształceń własnościowych w poznańskim OPEN. Jeden z wątków tej ostatniej sprawy bada (na wniosek radnych PiS) poznańska prokuratura. >> **strona 4**

na wstępie

Nie drażni

Artur Boinński

O tym, że jazda koleją jest szybka i ekologiczna, wiadomo od dawna. W dobie, gdy władze starają się wygonić mieszkańców z samochodów i przesadzić ich do innych środków lokomocji, dochodzi jeszcze jeden prokolejowy argument. Pociąg mianowicie nie jest tak konfliktogenny jak rower czy uprzywilejowany autobus, bo nie zabiera innym użytkownikom dróg przestrzeni, nie drażni stojących w korkach czerwonymi wydzielonymi pasami. Sam, gdy znajdę się w nieznanym mi mieście (zwłaszcza za granicą, gdzie dochodzi jeszcze bariera językowa), najchętniej przemieszczam się miejską koleją lub metrem. Zazwyczaj jest najszybciej, najwygodniej, z intuicyjnym rozpoznawaniem systemu takiej komunikacji. Myślę więc, że do korzystania z kolei aglomeracyjnej (w docelowym jej kształcie) nie będzie trzeba specjalnie namawiać mieszkańców Poznania i okolic, a także przyjezdnych. Wystarczy, by było szybko, punktualnie i w miarę wygodnie. Do tego, by tak się stało, potrzebne są „tylko” pieniądze i współpraca. ●

Hołd tym, którzy byli i są nam potrzebni

27 września odbyły się w Poznaniu, zorganizowane przez samorząd województwa, obchody 77. rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego. – Dziękuję za wszystko, co zrobiliście i robicie dla Polski. Dziękuję za wzór, jaki dajecie kolejnym pokoleniom. Patriotyzm i honor nie są dla was pustymi słowami, lecz konkretnym działaniem i postawą. Bądźcie z nami jak najdłużej, bo jesteście nam bardzo potrzebni – mówił do kombatantów marszałek Marek Woźniak. Szczególnie podniosłym momentem uroczystości przy pomniku Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej było oddanie przez zgromadzonych hołdu 85 przywołanym przez marszałka postaciom zasłużonym w walce i działalności przeciwko okupantom.

ABO

Sejmiki razem

Zofia Szalczyk stanęła na czele Konwentu Przewodniczących Sejmików Województw RP.

Wyboru przewodniczącej wielkopolskiego sejmiku na roczną kadencję dokonano podczas październikowych obrad konwentu, których gospodarzem było województwo śląskie.

W historycznej sali Sejmu Śląskiego omawiano m.in. przygotowania do mającego się odbyć wkrótce w Łodzi tzw. Sejmiku Sejmików – spotkania radnych z 16 województw. Rozmawiano również o problemach wspólnego prowadzenia instytucji kultury i jednostek służby zdrowia przez samorządy i administrację rządową. ABO

Zofia Szalczyk po wyborze.

w skrócie

Nagrodzeni

Projekt „The colourful face of Europe” („Kolorowa twarz Europy”), przygotowany przez uczniów z Zespołu im. Królowej Jadwigi w Jerzykowie oraz młodzież z Niemiec, Francji i Ukrainy, zwyciężył w konkursie „Young Europeans Award”. Ceremonia finałowa, zorganizowana przez Wielkopolską, Hesję i Nową Akwitanię, odbyła się 20 września we wspólnej siedzibie przedstawicielstw tych regionów w Brukseli. Nagrodzonym gratulował m.in. wicemarszałek Wojciech Jankowiak. ABO

O spójności

Kształt unijnej polityki spójności po 2020 roku był jednym z tematów posiedzenia komisji COTER Komitetu Regionów, które odbyło się 29 września w Brukseli. Podczas obrad marszałek Marek Woźniak zwrócił uwagę, że ta polityka powinna przede wszystkim sprzyjać rozwojowi terytorium, do którego jest kierowana, i dlatego musi być możliwie zdecentralizowana. ABO

Miliony na kulturę

Wielkopolskie muzea oraz teatry realizują unijne przedsięwzięcia.

Ocieranie się o teatralną sztukę dodaje ludziom ducha, wzmacnia inteligencję, potęguje wrażliwość. Ale jak patrzę na tę salę, to widzę, że w teatrze nie tylko inteligencja wzrasta, ale także... długość nóg – żartował architekt prof. Jerzy Gurawski, autor projektu modernizacji widowni dużej sceny w poznańskim Teatrze Nowym im. T. Łomnickiego.

Dziennikarze mogli usiąść w odnowionych wnętrzach 13 września, podczas konferencji prasowej. Zmodernizowana widownia (nowe, wygodniejsze fotele, wykładziny) wraz z przebudowaną kabiną elektroakustyczną kosztowała ponad 750 tys. zł, z czego niemal 500 tys. zł stanowiła dotacja unijna z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+.

– Teatr Nowy jest liderem w tym zakresie, bo jako pierwszy zrealizował projekt z Brukseli. Ta instytucja otrzyma także wsparcie na wzmocnienie działań programowych – zapowiedział marszałek Marek Woźniak. Następnie omówił pozostałe przedsięwzięcia z dziedziny kultury, które skorzystają z nowego unijnego rozdziału.

Co zaplanowano w podległych samorządowi województwa placówkach? Na

Marszałek Marek Woźniak, prof. Jerzy Gurawski i dyrektor Piotr Kruszyński wspólnie zachęcają do odwiedzenia teatru w nowym sezonie.

przykład: rozbudowę infrastruktury magazynowo-konserwatorsko-wystawienniczej Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy; remonty pomieszczeń ekspozycyjnych w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie; konserwację, rewaloryzację i modernizację Zespołu Pałacowo-Parkowego w Lewkowie; konserwację i ekspozycję zabytkowych ruin pałacu oraz spichlerza w Muzeum Martyrologicznym w Żabikowie; modernizację pawilonów wystawienniczych, wystaw stałych oraz magazynów zbiorów Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie; przebudowę infrastruktury wraz z frontem Teatru im. Aleksandra Fredry w Gnieźnie.

Dyrektor Teatru Nowego w Poznaniu Piotr Kruszyński opowiedział z kolei o tym, co zobaczymy na deskach tej instytucji w sezonie artystycznym 2016/2017. Przypomniał też o promocyjnym przedsięwzięciu teatru (także dofinansowanym z Unii Europejskiej), obejmującym sześć premier, które poza Poznaniem będą prezentowane w gminnych ośrodkach kultury w Wielkopolsce.

Na co warto kupić bilet? Na przykład na spektakl „Porozmawiajmy o kobietach” w reżyserii Rafała Sabary, przedstawienie „O tych, co mają ogony” w reżyserii Agaty Dudy-Graczej czy sztukę „Iwona, księżniczka Burgunda” w reżyserii Magdaleny Miklasz.

RAK

Zielone światło dla nowego szpitala

Zapadła decyzja, która pozwoli współfinansować budowę szpitala dziecięcego w Poznaniu z pieniędzy unijnych.

Na posiedzeniu Komitetu Sterującego przy Ministerstwie Zdrowia 5 października został przyjęty – w ramach planu działań – projekt budowy Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Dziecka wraz z jego wyposażeniem. Pozytywna ocena projektu to wynik m.in. zgodności jego założeń z mapą potrzeb zdrowotnych oraz zgromadzenia niezbędnych opinii i decyzji odpowiednich organów.

– Przyjęcie projektu otwiera możliwość finansowania tej priorytetowej i niezbędnej inwestycji z funduszy Unii Europejskiej – podkreślił podczas spotkania z dziennikarzami członek zarządu województwa Leszek Wojtasiak. W jego opinii koszt WCZD zamknie się w kwocie 200 mln zł. 85 proc. tej sumy stanowić może dofinansowanie unijne w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Przypomnijmy, że budowana przez samorząd województwa nowoczesna lecznica na nieco ponad 350 łóżek powstanie w sąsiedztwie istniejącego szpitala przy ul. Lutyckiej. Przeniesione tam zostaną oddziały i poradnie działające wcześniej przy ulicach Krysiewicza, Nowowiejskiego i Spornej oraz w Kiekrzu.

Obecnie wyłoniony w przetargu wykonawca pracuje nad przygotowaniem projektu WCZD wraz z programem funkcjonalno-użytkowym. – Mogę powiedzieć, że także pracownicy obecnego szpitala dziecięcego bardzo zaangażowali się w te prace – podkreśliła dyrektor tej placówki i prezes odpowiedzialnej za budowę spółki Szpitala Wielkopolski Izabela Grzybowska.

– Wbrew pojawiającym się opiniom, patrząc na dokonania wyłonionej w przetargu firmy projektowej, możemy ze spokojem czekać na kolejny etap tej inwestycji – przekonywał Leszek Wojtasiak. ABO

Budowa szpitala wciąż znajduje się w centrum zainteresowania, co było widać podczas konferencji prasowej.

Chcą mediować

Wielkopolski samorząd wspólnie z partnerami powołał 22 września w Poznaniu centrum mediacji szkolnej.

– Wielkopolska stawia na kształtowanie odpowiedzialnych postaw uczniów i pozytywnych relacji w szkole – opowiada Marzena Wodzińska z zarządu województwa. – Cenimy sobie zgodę oraz współpracę, a młodzież chcemy uczyć zaradności życiowej, by brała sprawy w swoje ręce.

Województwo, razem z pozostałymi sygnatariuszami (Wielkopolski Kurator Oświaty, Okręgowa Izba Radców Prawnych w Poznaniu, Centrum Edukacji Prawnej Krajowej Rady Radców Prawnych, Sąd Okręgowy w Poznaniu), postanowiło powołać Wielkopolskie Centrum Mediacji Szkolnej, Rówieśniczej i Oświatowej.

Projekt ma wspierać budowanie pozytywnych relacji w szkołach i popularyzować rozwiązania przeciwdziałające agresji i przemocy. Ma też zachęcić nauczycieli do korzystania z wiedzy o rozwiązywaniu sporów i konfliktów oraz osiągnięciu porozumienia przez mediację.

22 września w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu odbyła się konferencja poświęcona tym zagadnieniom. RAK

Centrum mediacji wspólnie tworzy pięciu partnerów.

To już 95 lat

Przewodnicząca pogratulowała prezesowi związku.

Związek Oficerów Rezerwy RP im. Marszałka Józefa Piłsudskiego świętował jubileusz.

Uroczystość z okazji 95. rocznicy jego powstania odbyła się 20 września w Auli Nova Akademii Muzycznej w Poznaniu.

– Swoją postawą i zaangażowaniem w sprawy kraju i regionu dajecie państwo godny przykład młodemu pokoleniu, ucząc je szacunku dla historii, poszanowania godności drugiego człowieka i miłości do ojczyzny – mówiła podczas ceremonii przewodnicząca sejmiku Zofia Szalczyk. ABO

Nasze smaki na topie

Wielkopolska żywność, zwłaszcza produkowana według tradycyjnych receptur i z regionalnych składników, zyskuje na popularności.

Takie smakołyki kusily odwiedzających wielkopolskie stoisko podczas targów Smaki Regionów.

Nasze województwo tradycyjnie już było najsilniej reprezentowane podczas organizowanych na terenie MTP targów Smaki Regionów w dniach 24-26 września (w ich inauguracji wziął udział m.in. wicemarszałek Krzysztof Grabowski). Stoisko zorganizowane przez samorząd województwa wielkopolskiego przyciągnęło tłumy zwiedzających.

Żywność regionalną wysokiej jakości prezentowało tam 44 producentów, przetwórców i restauratorów, zrzeszonych w Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska. Pokazali oni szeroki wybór mięs i przetworów mięsnych, produktów mleczarskich, miodów, wyrobów piekarniczych, cukierniczych, win oraz żywności ekologicznej.

Do naszej regionalnej sieci zostali też przyjęci oficjalnie nowi członkowie. To dla nich szansa na wypromowanie swoich produktów i usług – zresztą nie tylko na skalę krajową. Przepomnijmy bowiem, iż podczas niedawnej wizyty wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego na Forum Europejskiej Sieci Dziedzictwa

Kulinarne w Oslo zapadła decyzja, że gospodarzem przyszłorocznej edycji tego wydarzenia będzie Wielkopolska.

Podczas targów tradycyjnie już nie mogło zabraknąć wielkopolskich propozycji wśród nagrodzonych. Produkty z naszego województwa znalazły się zarówno wśród laureatów PEREL 2016 – nagród w konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów” (konfitura cze-

Udział w targach i rozmowy o naszych doświadczeniach w rolnictwie były celem wizyty ekspertów z Korei Południowej.

reśniowa, olej z czarnuszki, parzybroda oraz udko gęsie z szarymi kłuskami i kapustą zasmażaną), jak i wśród wyróżnionych Złotymi Medalami Targów Smaki Regionów (sery smażone, twaróg śmietankowy, olej ostropestowy, barszcz, kiełbasa wiejska).

Gośćmi wielkopolskiego stoiska byli przedstawiciele regionów partnerskich: po raz drugi Chungcheongnam-do z Korei Południowej oraz

pierwszy raz włoskiej Emilii-Romanii.

Goście z Azji przebywali zresztą w Wielkopolsce przez niemal tydzień. Byli to przedstawiciele podporządkowanej administracji regionalnej Chungcheongnam-do instytucji CNARES, która zajmuje się m.in. prowadzeniem badań naukowych, prac wdrożeniowych związanych z udoskonalaniem produkcji rolniczej, szkoleń dla rolników oraz projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. I właśnie poznanie wielkopolskich doświadczeń w tych dziedzinach (obok udziału we wspomnianych targach) było głównym celem wizyty gości z Korei.

Ich pobyt obejmował m.in. oficjalne spotkanie z wicemarszałkiem Krzysztofem Grabowskim w siedzibie UMWW, zapoznanie się z projektami i działaniami wspierającymi rozwój obszarów wiejskich w powiecie pilskim, zwiedzanie targów POLAGRA-Food. Koreańczycy odwiedzili również obiekty Uniwersytetu Przyrodniczego i podpisały porozumienie o współpracy z tą uczelnią. ABO

Prezydent też spróbował

O walorach wielkopolskiej żywności mógł się przekonać także prezydent Andrzej Duda, który wraz z małżonką odwiedził wielkopolskie stoisko 11 września podczas Dożynek Prezydenckich zorganizowanych tradycyjnie w Spale. Parę prezydencką przywitał wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Przypominają, że warto zbadać głowę i szyję

Wielkopolskie doświadczenia w profilaktyce nowotworowej będą przenoszone na grunt ogólnopolski.

W ramach IV Europejskiego Tygodnia Profilaktyki Nowotworów Głowy i Szyi w trzeciej dekadzie września także Wielkopolanie mieli okazję skorzystać z bezpłatnych badań. Takowe, dzięki współpracy samorządu województwa z Wielkopolskim Centrum Onkologii, są zresztą w naszym regionie prowadzone systematycznie już od 2014 r. w ramach programu profilaktyki nowotworów głowy i szyi. Dzięki niespełna 500

Założenia programu przedstawił prof. Wojciech Golusiński.

tys. zł z samorządowego budżetu przebadano prawie 5,5 tys. Wielkopolan, części z nich zapewne ratując życie...

Bo, jak tłumaczył podczas konferencji prasowej 20 września w UMWW twórca programu prof. Wojciech Golu-

siński, ważny jest wzrost świadomości zagrożeń i poprawa wykrywalności: – W Polsce mamy więcej zachorowań na tego typu nowotwory niż na raka szyjki macicy. A ponad połowa chorych od dnia (zbyt późnej) diagnozy nie przeżywa 5 lat...

Członek zarządu województwa Leszek Wojtasiak chwalił autorów programu, podkreślając, że wkrótce ma on być realizowany w całym kraju. – Warto przy tej okazji pomyśleć o przeniesieniu tych doświadczeń także na inne obszary profilaktyki zdrowotnej – mówił Leszek Wojtasiak. ABO

w skrócie

Samorządowy trójkąt

6 października w Bramie Poznania obradował samorządowy, polsko-francusko-niemiecki Trójkąt Weimarski. W konferencji „Europejskie miasta i regiony wobec wyzwań demograficznych: wspieranie młodych przedsiębiorców i działania na rzecz osób starszych” wzięli udział samorządowcy z Poznania, Hanoweru, Rennes, Bretanii i Wielkopolski, którą reprezentował wicemarszałek Wojciech Janowski. Dyskutowano m.in. o najlepszych rozwiązaniach, z których warto nawzajem skorzystać. RAK

Na Ukrainie o współpracy

Rozmowy dotyczące nawiązania współpracy w obszarze zdrowia oraz gospodarki były głównym celem wizyty (22-25 września) w ukraińskim Obwodzie Czernihowskim wielkopolskiej delegacji, na czele z Leszkiem Wojtasiakiem z zarządu województwa. Była to też okazja do udziału w uroczystościach z okazji 73. rocznicy wyzwolenia Czernihowa (na zdjęciu). ABO

Z Meksyku do Wielkopolski

W dniach 8-9 września Wielkopolskę odwiedzili wizytujący nasz kraj przedstawiciele stanu Nuevo León z Meksyku. Spotkali się m.in. z wicemarszałkiem Wojciechem Jankowiakiem i członkiem zarządu województwa Leszkiem Wojtasiakiem. Podczas rozmów Meksykanie interesowali się przede wszystkim naszymi osiągnięciami dotyczącymi stymulowania rynku pracy oraz rozwoju gospodarczego. ABO

Sejmikowe pytania

Przedstawiamy tematy, które radni poruszali 26 września, podczas XXII sesji sejmiku, w ramach punktu „interpelacje i zapytania”.

Marek Sowa (PiS) pytał o możliwość wsparcia budowy ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż dawnej drogi krajowej nr 5 na terenie gminy Bojanowo. Radny apelował też o dawanie przez władze regionu dobrego przykładu podczas Europejskiego Dnia bez Samochodu.

Julian Jokś (PSL) podziękował za inwestycję dotyczącą drogi wojewódzkiej Krotoszyn-Ostrzeszów i pytał o możliwość kontynuowania remontu tej drogi na odcinku Krotoszyn-Sulmierzyce.

Włodzimierz Ignasiński (PiS) poruszył kwestie budowy ścieżek rowerowych przy drogach wojewódzkich nr 178 (na odcinku Czarnków – Kuźnica Czarnkowska) i 188 (Błękwit – Złotów) oraz chodnika przy drodze nr 179 w Jaraczewie. Wniósł też o informację na temat statusu kompostowni na terenie składowiska odpadów w Kłodzie koło Piły.

Waldemar Witkowski (SLD-UP), nawiązując do postulatów zgłaszanych przez miejscowych samorządowców, pytał o naprawę będącej fragmentem drogi wojewódzkiej obwodnicy Murowanej Gośliny.

Mirosława Rutkowska-Krupka (PO) mówiła w swoim wystąpieniu o powołaniu parlamentarnego zespołu do spraw budowy dróg ekspresowych S6 i S11. Podziękowała ponadto za wsparcie władz województwa startu naszych zawodników w mistrzostwach świata niepełnosprawnych w warcabach.

Kazimierz Pałasz (SLD-UP) interpelował pisemnie w sprawie budowy ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 467 na odcinku Radolina – Ciężen, argumentując to bezpieczeństwem podążających tą trasą do szkoły uczniów.

Wiesław Szczepański, Kazimierz Pałasz i Waldemar Witkowski (SLD-UP) w złożonej na piśmie interpelacji poprosili o informację na temat stanu realizacji i ewentualnych rozmów o modyfikacji kontraktu terytorialnego zawartego między województwem a rządem.

ABO

Długa debata o zdrowiu

Radni dyskutowali podczas sesji o sytuacji marszałkowskich szpitali.

Wrześniową sesję sejmiku województwa zdominowała (zapowiadana od dłuższego czasu na wniosek PiS) debata o sytuacji w jednostkach służby zdrowia podległych samorządowi regionu. Na kilkugodzinne obrady zaproszono m.in. dyrektorów dwudziestu dwóch marszałkowskich lecznic (szpitali, stacji pogotowia, ośrodków uzależnień, spółek medycznych), których wystąpienia pozwoliły radnym ocenić sytuację finansową placówek, ich restrukturyzację i gospodarowanie majątkiem.

O czym tak długo debatowano?

– W 22 placówkach mamy blisko 7 tysięcy łóżek, co oznacza około 280 tysięcy hospitalizacji rocznie. Wartość kontraktów z NFZ w 2016 r. sięga niemal 1,1 mld zł – wyliczał Maciej Sytek, dyrektor Departamentu Zdrowia w Urzędzie Marszałkowskim. – W latach 2006-2015 samorządowe placówki odnotowały prawie dwukrotny wzrost przychodów: dekadę temu dysponowały łącznie sumą 684 mln zł, a obecnie – 1,23 mld zł.

Żyjemy dłużej

– Trzeba pamiętać, że w służbie zdrowia wiele zależy od polityki rządowej, od sprawnych rozliczeń z NFZ za leczenie, od dostępu do wykwalifikowanej kadry medycznej – zauważył członek zarządu województwa Leszek Wojtasiak. – My w Wielkopolsce pokazaliśmy, że potrafimy współpracować ze sobą, reformując służbę zdrowia, a jakość leczenia przełożyła się w ostatniej dekadzie na wzrost długości życia zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Następnie Maciej Sytek zaprezentował kilkanaście wykresów obrazujących skalę inwestycji samorządu województwa w rozwój i unowocześnienie samorządowych szpitali.

– Łącznie wydaliśmy na ten cel ponad 1 mld zł, czyli roczny budżet naszego regionu – zapewniał Maciej Sytek, wyliczając kolejne przedsięwzięcia (zainicjowane przez zarząd województwa i zaaprobowane przez radnych sejmiku), np.: zakupy sprzętu, informatyzację placówek, programy profilaktyczne.

– Prowadzimy największe w kraju (wśród województw) badania profilaktyczne, którymi objęto już ponad 170 tysięcy mieszkańców Wielkopolski. Inwestujemy w nie, bo 1 złotówka wydana na profilaktykę jest warta tyle, co 10 zło-

FOT. A. BOIŃSKI

Maciej Sytek opowiedział o rozwoju i unowocześnieniu samorządowych szpitali.

tych na leczenie – podkreślał dyrektor Departamentu Zdrowia.

Kiedy zapłaci NFZ?

Dyrektorzy dwudziestu dwóch podległych samorządowi województwa placówek opieki zdrowotnej podczas krótkich wystąpień przedstawili kolejno sytuację finansową tych podmiotów i omówili najważniejsze aspekty działalności w zarządzanych jednostkach: zatrudnienie, analizę przychodów i wydatków, największe inwestycje, plany na kolejne lata.

Wiele uwagi poświęcono też kwestiom rozliczeń za tzw. nadwykonania (usługi szpitalne wykonane ponad kontrakt podpisany z NFZ), sprawie wysokich kosztów utrzymania SOR-ów (szpitalnych oddziałów ratunkowych) czy wynagrodzeń personelu.

– NFZ nie płaci nam regularnie za nadwykonania. Wielkopolskiemu Centrum Onkologii jest winien niemal 31 mln zł, „Dziekance” w Gnieźnie 4,1 mln zł, a WSZ w Koninie – 11 mln zł – wymieniał Maciej Sytek, dodając, że po kilku latach sądowych batalii te pieniądze udaje się często odzyskać.

OPEN oraz EDM

Po prezentacjach rozpoczęła się dyskusja. Opozycyjny klub PiS interesowała zwłaszcza kwe-

stia informatyzacji placówek (wielu dyrektorów odpowiadało szczegółowo na dodatkowe pytania radnego Zbigniewa Czerwińskiego w tej sprawie), stanu prac nad wdrażaniem elektronicznej dokumentacji medycznej (EDM) oraz niedawnych przekształceń w poznańskim Ośrodku Profilaktyki i Epidemiologii Nowotworów. Tutaj jednak przedstawiciele PiS nie usłyszeli wyjaśnień od prezesa OPEN Dariusza Godlewskiego.

– Panowie zgłosili tę sprawę do prokuratury, składali już wyjaśnienia i ze względu na prowadzone postępowanie i „ostrożność procesową” uważam, że nie powinniśmy o tym dyskutować podczas sesji – odpowiedział radnym PiS marszałek Marek Woźniak.

– Informacja o udziałach w spółce OPEN była podana w materiałach na sesję. Trzeba było to doczytać – spuentowała przewodnicząca sejmiku Zofia Szalczyk.

Co jeszcze zainteresowało radnych? Pytali m.in. o zakupy sprzętu i jego wykorzystanie (Zbigniew Czerwiński, PiS), darowiznę publiczną dla OPEN (Dariusz Szymczak, PiS), zaproszenia dla mieszkańców na profilaktykę (Anna Majda, PSL), grunty pod szpitalami (Julian Jokś, PSL).

Większość radnych, która wzięła udział w sejmikowej dyskusji, zgodnie doceniła jednak dotychczasowe starania szefów marszałkowskich szpitali.

RAK

Jak sobie radzą nasze placówki medyczne?

FOT. P. RATAJCZAK

Kilkgodzinna dyskusja o systemie ochrony zdrowia w Wielkopolsce w kontekście nowych oczekiwań ze strony ministerstwa (mapa potrzeb zdrowotnych) oraz o kondycji marszałkowskich szpitali zdominowała też posiedzenie sejmikowej Komisji Zdrowia i Bezpieczeństwa Publicznego, które odbyło się 15 września w poznańskiej siedzibie Wielkopolskiego Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii.

RAK

Prokuratura zbada

Poznańska prokuratura – po zawiadomieniu złożonym przez radnych PiS – wszczęła śledztwo „w sprawie nadużycia władzy” przez zarząd województwa. Chodzi o przekształcenia własnościowe poznańskiego Ośrodka Profilaktyki i Epidemiologii Nowotworów, który najpierw stał się spółką z o.o., a następnie spółką akcyjną, w której województwo ma obecnie nieco poniżej 50 proc. udziałów. Według radnych PiS, do właściwego przeprowadzenia tego ostatniego przekształcenia zabrakło odpowiednich uchwał sejmiku i zarządu województwa. – Zostaliśmy już przesłuchani w tej sprawie. Wystąpimy też do prokuratora generalnego o objęcie nadzorem tego postępowania – zapowiedział szef klubu PiS Dariusz Szymczak.

– Od początku jest to działanie polityczne ze strony PiS, który podchodzi doktrynalnie do przekształceń własnościowych – mówił dziennikarzem marszałek Marek Woźniak. – Do działającej obiektywnie prokuratury mam pełne zaufanie. Ale zapowiedzi specjalnego nadzoru ministra Ziobry brzmią tak, że ktoś dopilnuje, by zostało to wykorzystane przeciwko rządzącej województwem koalicji. ABO

Rolniczy apel

Radni przyjęli podczas wrześniowej sesji stanowisko sejmiku w sprawie trudnej sytuacji w rolnictwie.

Skierowali je do premiera, ministra rolnictwa, marszałków Sejmu i Senatu.

Wyrazili głębokie zaniepokojenie sytuacją w rolnictwie, pisząc m.in.: „Rosnące zagrożenie związane z rozprzestrzenianiem się wirusa ASF, import zbóż z Ukrainy oraz problemy producentów owoców i warzyw pogłębiają i tak nie najlepszą sytuację wielkopolskiego rolnictwa”.

Radnych martwi sytuacja związana z afrykańskim pomorem świń (ASF), bo Wielkopolska jest największym w kraju producentem żywności wieprzowej. Z kolei bezcłowy kontyngent zbóż ukraińskich, dopuszczony przez UE, trafić może w dużej części właśnie do Polski.

Sejmik zaapelował do polskich władz o podjęcie działań związanych z wymienionymi problemami, ale też w kwestiach: pomocy dla producentów mleka, dopłat do nieopłacalnej produkcji roślinnej i zwierzęcej, utrzymania obniżonego wieku emerytalnego dla rolników, przepisów ułatwiających tworzenie grup producenckich.

ABO

Będzie nadwyżka

Co wynika z podsumowania wojewódzkich finansów po pierwszym półroczu?

Tradycyjnie we wrześniu radni – podczas prac komisji i ostatecznie na sesji sejmiku – mieli okazję do zapoznania się z informacjami o przebiegu wykonania budżetu województwa i planów finansowych za pierwsze półrocze oraz o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej.

Dobre wieści miała do przekazania podczas posiedzeń komisji skarbnik województwa Elżbieta Kuzdro-Lubińska. Po raz pierwszy od 1999 roku (a więc od momentu powstania samorządu województwa!) bilans dochodów i wydatków regionalnego budżetu będzie tak korzystny, że po 12 miesiącach pojawi się nadwyżka (w wysokości około 12 milionów złotych).

Wpływ na to miało kilka czynników. Najważniejszy z nich to wyższe od zakładanych (o 50 milionów złotych) wpływy z podatku CIT. Po podsumowaniu półroczu zapisane zostały w budżecie także inne nieplanowane dochody. Z kolei części wydatków, w tym in-

westycyjnych, nie uda się już w tym roku zrealizować.

W związku z powyższym radni przyjęli uchwałę zmieniającą zapisy w tegorocznym budżecie regionu oraz w wieloletniej prognozie finansowej. Dokonali też istotnej korekty w uchwale dotyczącej emisji przez województwo obligacji (te nie będą w obecnej sytuacji w bieżącym roku potrzebne).

Warto przypomnieć, że wcześniej zapisano, iż województwo może wyemitować w 2016 r. obligacje o wartości do 90 milionów złotych. W przyjętej przez sejmik w grudniu 2015 r. uchwale budżetowej zakładano bowiem, że tegoroczny deficyt sięgnie 85 milionów złotych.

Oprócz zmian wpływających na tak znaczące poprawienie bilansu wojewódzkich finansów, pojawiły się też korekty dotyczące dodatkowych wydatków, np. zwiększające wsparcie finansowe samorządu dla marszałkowskich instytucji kultury.

ABO

Radni z deputowanymi o wzajemnej współpracy

Radni województwa, na czele z przewodniczącą sejmiku Zofią Szalczyk i przewodniczącym Komisji Strategii Rozwoju Regionalnego i Współpracy Międzynarodowej Mikołajem Grzybem, spotkali się 22 września w Poznaniu z członkami Komisji ds. Europejskich Heskigo Parlamentu Krajowego. W kilkunastoosobowej grupie posłów z Hesji (która przebywała z trzydniową wizytą w Wielkopolsce) byli wiceprzewodniczący komisji Gerald Kummer, a także sekretarz stanu ds. europejskich Mark Weinmeister. Mówiono m.in. o problemie uchodźców oraz o pogłębieniu wielkopolsko-heskiej współpracy przez grupy rolników, rzemieślników, organizacji pozarządowych i mediów. Niemcy, w towarzystwie Marzeny Wodzińskiej z zarządu województwa, odwiedzili też Wronki; byli również w Kórniku.

ABO

Pałac dla powiatu?

Czy Zespół Pałacowo-Parkowy w Lewkowie zostanie przekazany przez województwo powiatowi ostrowskiemu?

Ze wstępnych ustaleń między samorządami wyłania się taka możliwość. Podczas wrześniowej sesji sejmik przyjął kierunkową uchwałę „w sprawie zamiaru i przyczyn podziału Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej”.

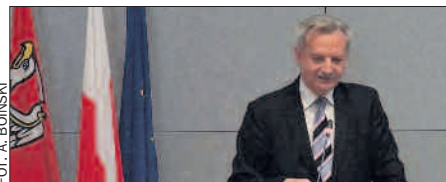
Chodzi o możliwość wyodrębnienia ze struktur marszałkowskiej instytucji kultury właśnie obiektu w Lewkowie. Wcześniej Rada Powiatu Ostrowskiego jednogłośnie opowiedziała się za wystąpieniem do samorządu województwa z propozycją przejęcia pałacu.

Jak tłumaczył (pytany o to podczas sesji przez radnego Zbigniewa Czerwińskiego) marszałek Marek Woźniak, wydzielenie pałacu (który przejdzie poważny remont przy wsparciu pieniędzmi unijnymi z WRPO 2014-2020) ze struktury muzeum i przekazanie go powiatowi będzie korzystne dla rozwoju tego obiektu.

Przewiduje się, że docelowo w Lewkowie będą realizowane funkcje nie tylko muzealne, ale też edukacyjne (ośrodek edukacji historycznej) oraz turystyczne (poprzez stworzenie odpowiedniego zaplecza hotelowo-gastronomicznego).

ABO

Zmiana w funduszu

Nowy przewodniczący przedstawił się radnym podczas sesji.

Sejmik zaakceptował zmianę w radzie nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Radni podjęli najpierw uchwałę w sprawie odwołania dotychczasowego przewodniczącego rady Marka Haliniaka, a następnie zmienili uchwałę o powołaniu składu rady, na jej przewodniczącego wyznaczając Jacka Krawczyka.

O taką zmianę wystąpił minister ochrony środowiska, w którym to resorcie Jacek Krawczyk jest dyrektorem Departamentu Leśnictwa. ABO

Środowiskowy program

Jakie zagrożenia czekają nasze powiaty, wody i gleby w najbliższych latach i co trzeba zrobić, by im zapobiegać?

Odpowiedzi na te pytania znajdziemy w uchwalonym przez sejmik programie ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020.

Szczegółowe założenia dokumentu podczas wrześniowego posiedzenia Komisji Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zaprezentował radnym przedstawiciel firmy zajmującej się jego przygotowaniem dla samorządu województwa. Program zawiera obszerną diagnozę stanu środowiska w 10 obszarach zakładanej interwencji – to m.in. ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenie hałasem, gospodarowanie wodami, gospodarka odpadami, pola elektromagnetyczne...

Wśród wskazanych głównych problemów i zagrożeń znalazły się m.in.: przekraczanie

norm dotyczących stężenia pyłów w powietrzu, mała ilość energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych, zagrożenia powodziowe, niewystarczająca jakość selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, presja urbanizacyjna na obszary cenne przyrodniczo i z dobrymi glebami rolniczymi.

Zapisano też harmonogram rzeczowo-finansowy planowanych działań – zarówno leżących po stronie samorządu województwa, jak i tych, które powinny podjąć inne samorządy. Łączne nakłady na te przedsięwzięcia mogą sięgnąć 25 milionów złotych (najwięcej pochłonie ochrona klimatu i jakości powietrza).

Oprócz wspomnianego programu podczas wrześniowej sesji radni uchwalili też inny ważny dla ochrony środowiska akt, przyjmując plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM 2,5 dla aglomeracji poznańskiej. ABO

Zarząd odpowiada

Prezentujemy wyciąg z odpowiedzi udzielonych na wcześniejsze interpelacje i zapytania radnych.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak

– odpowiadając Kazimierzowi Pałaszowi w sprawie opracowania dokumentacji technicznej dla budowy ścieżki rowerowej wzdłuż drogi nr 467 na odcinku Sługocinek

– Golina, poinformował, iż ten proces wraz z uzyskaniem niezbędnych pozwoleń będzie długotrwały i złożenie wniosku w konkursie o dofinansowanie zadania w ramach WRPO w IV kwartale 2016 roku jest niewykonalne. Przypomniał też ustalenia, że to gmina zleci opracowanie dokumentacji technicznej dla tej inwestycji w oparciu o wytyczne z WZDW. – odpowiedział na trzy interpelacje Mirosławy Rutkowskiej-Krupki.

Wskazał, że przebieg planowanej linii energetycznej Bydgoszcz Zachód – Piła Krzewina był zapisany w planie województwa zgodnie z ówczesnym wnioskiem Polskich Sieci Energetycznych. Wobec problemów z ochroną środowiska ten wariant trasy okazał się niewłaściwy z punktu widzenia techniki i ekonomii, co spowodowało konieczność dokonania zmian. Z wyjaśnień PSE wynika, że możliwe jest takie wykonanie linii energetycznej, które nie zaszkodzi produkcji rolnej, ani siedzibom ludzkim, a w sytuacjach konfliktowych operatorzy linii przewidywali wypłacenie odszkodowań.

Poinformował, że celem projektu „Połączenie terenów peryferyjnych w regionach za pośrednictwem drugorzędowych węzłów transportowych do rdzenia sieci TEN-T” jest lepsze skomunikowanie obszarów peryferyjnych Wielkopolski z przebiegającymi przez nasz region liniami kolejowymi rdzenia sieci TEN-T (Berlin – Poznań – Warszawa oraz Szczecin – Poznań – Wrocław) za pośrednictwem tzw. drugorzędowych węzłów transportowych, czyli miast oddalonych od Poznania w odległości ok. 25-50 km. Opracowany zostanie innowacyjny program komputerowy, umożliwiający optymalizację rozkładów jazdy oraz przebiegu tras regionalnej komunikacji publicznej, co polepszy integrację transportu autobusowego z koleją. Rozpoczęcie realizacji projektu planowane jest w II połowie 2017 r.

Przekazał, że walne zebranie członków stowarzyszenia „Droga S11” poświęcone było sprawozdaniu z działalności jego zarządu za 2015 rok, udzieleniu zarządowi absolutorium, omówieniu planów działalności na 2016 rok. Dodał, że droga ekspresowa S11 została ujęta w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023. Obecnie w budowie są obwodnice: Szczecinka, Jarocina, Ostrowa Wlkp. i Kępna.

Członek zarządu województwa Leszek Wojtasiak

– odniósł się do interpelacji Zbigniewa Czerwińskiego w sprawie odwołania Jacka Profaski ze stanowiska dyrektora Specjalistycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej

nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu. W odpowiedzi podtrzymał dotychczasowe stanowisko odnośnie do odwołania Jacka Profaski z zajmowanego stanowiska.

– w odpowiedzi na interpelację Dariusza Szymczaka dotyczącą polityki kadrowej Zarządu Województwa Wielkopolskiego w zakresie podległości służbowej, podtrzymał stanowisko w sprawie przepisów regulujących powierzenie stanowisk przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego osobom kierującym wojewódzkimi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi oraz osobom zarządzającym wojewódzkimi osobami prawnymi.

– odpowiadając na interpelację Sławomira Hince, szczegółowo przedstawił pobyt przedstawicieli wielkopolskich podmiotów leczniczych w Chile i Argentynie. W drugiej części odpowiedzi odniósł się do tematu cyfryzacji w placówkach leczniczych, dla których Samorząd Województwa Wielkopolskiego jest podmiotem tworzącym.

Sekretarz województwa Adam Habryło

– odpowiadając, z upoważnienia marszałka województwa, na interpelację Zbigniewa Czerwińskiego w sprawie dysponowania kapitałem spółek prawa handlowego z udziałem województwa, przekazał szczegółowe dane dotyczące sposobu zarządzania. ABO

polecamy

Blask powozów

Do 30 listopada w muzeum w Szreniawie można obejrzeć unikatową wystawę „Odzyskany blask powozów”. Kolekcja Bogusława Łowińskiego prezentuje 20 zabytkowych powozów konnych, wyprodukowanych w Europie pomiędzy połową XIX i latami 20. XX wieku.

Muzyczna poezja

Tomik poezji „Nice” Barbary Klickiej, wydany przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, dostał nagrodę literacką Gdynia 2016 w kategorii poezja. – To poezja niepodobna do niczego i bardzo muzyczna – mówi o tomiku Mariusz Grzebalski z WBPiCAK. RAK

Nowości na szlaku

30 września w Gnieźnie i na Szlaku Piastowskim odbyły się wielkopolskie obchody Światowego Dnia Turystyki – święto osób związanych z tą branżą.

Turystyka stała się ważną gałęzią polskiej gospodarki, a sektor ten (mimo iż sezon ze względów pogodowych trwa u nas tylko kilka miesięcy) oferuje coraz więcej miejsc pracy – podkreślali eksperci, podsumowując w Gnieźnie mijający sezon.

Podczas wydarzenia omówiono ideę restytucji Szlaku Piastowskiego, przedstawiono dotychczasowe działania związane z tym produktem turystycznym i projekty dotyczące jego rozwoju.

– Dziś turysta jest bardzo wymagający, a konkurencja w tej branży ogromna. Rewitalizacja i skuteczna promocja szlaku to praca dla całego pokolenia, ale warto ją podjąć, by turyści z Polski i z zagranicy mogli odkrywać tę interesującą przestrzeń – stwierdził marszałek Marek Woźniak.

– Reprezentuję pokolenie, dla którego Szlak Piastowski był obowiązkowym elementem wycieczek szkolnych – zauważyła starosta gnieźnieńska Be-

Armin Mikos von Rohrsheidt odebrał od marszałka Marka Woźniaka odznakę honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”.

ata Tarczyńska. – Teraz musimy postawić na aktywną turystykę i atrakcje dla rodzin z dziećmi.

Od kilku lat samorządowcy, naukowcy i pasjonaci dążą do restytucji szlaku, chcąc uwypuklić jego atrakcje. O indywidualizacji oferty (trasy archeologiczne, religijne), zago-

spodarowaniu czasu turysty (musi coś zjeść, zobaczyć, skorzystać z transportu i noclegu), a także wydarzeniach wokół piastowskich obiektów opowiedział dr hab. Armin Mikos von Rohrsheidt, który odebrał od marszałka odznakę honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”. Wy-

kładowcę uhonorowano za kompleksowe przebadanie potencjału turystycznego Szlaku Piastowskiego, wypracowanie nowej koncepcji jego przebudowy i reorganizacji oferty.

Z kolei Piotr Alankiewicz, prezes PTTK Oddział H. Cegielski-Poznań S.A., za wieloletnią działalność społeczną na rzecz popularyzacji turystyki i krajoznawstwa odebrał odznakę honorową „Za zasługi dla turystyki”, przyznana przez ministra sportu. Ponadto nagrody otrzymali laureaci III edycji konkursu fotograficznego o nagrodę marszałka województwa.

Wielkopolskie obchody Światowego Dnia Turystyki, w których wzięli udział m.in. samorządowcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, naukowcy, publicyści krajoznawczy, to najważniejsza tego typu impreza w naszym regionie. Do tej pory świętowano w różnych rejonach Wielkopolski, m.in. w Murowanej Goślinie, Turku, Śremie i Kościanie. RAK

Podsumowali remonty dróg

Przebudowana droga wojewódzka nr 444 ułatwia życie kierowcom przejeżdżającym przez Krotoszyn i Sulmierzyce.

Ukończone kilka tygodni temu inwestycje kosztowały w sumie ponad 6 mln złotych. Pieniądze na ten cel pochodziły z budżetu województwa.

Prace w Krotoszynie polegały na przebudowie jezdni ulicy Sulmierzyckiej i znajdujących się tam skrzyżowań. Wykonano również zjazdy z drogi, powstały nowe elementy odwodnienia oraz ciąg pieszo-rowerowy.

Natomiast w Sulmierzycach przebiegająca przez historyczny układ urbanistyczny miasta droga nr 444 zyskała nową nawierzchnię – kamienny bruk został zastąpiony eliminującym hałas betonem asfaltowym, w uzgodnieniu z konserwatorem zabytków ceglany kolorze. Przy okazji przebudowy wybudowano kanalizację deszczową, nowe chodniki i uspokajające ruch wysepki.

Obie inwestycje podsumowano 7 października w Urzędzie Miasta Krotoszyna podczas spotkania z miejscowymi samorządowcami, w którym uczestniczył wicemarszałek Wojciech Jankowiak. ABO

PROMOCJA

O krajobrazie i parkach krajobrazowych

– Jaki piękny widok! – zachwycamy się często podczas wakacyjnych wyjazdów. Słońce zachodzące nad taflą jeziora, drewniana kapliczka na skraju lasu czy rozległa panorama podziwiana z punktu widokowego to obrazy, które w formie zdjęć albo pocztówek często stają się pamiątką przypominającą udany urlop.

Z pewnością chcielibyśmy, aby tak piękne krajobrazy przetrwały jak najdłużej. Piękne – czyli naturalne, w niewielkim stopniu przekształcone przez człowieka albo takie, w których elementy kulturowe stanowią harmonijną całość z przyrodniczym „tłem”.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody w Polsce funkcjonuje dziesięć form ochrony przyrody. Jedną z nich jest park krajobrazowy, czyli „obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju”. Pierwszym i podstawowym przedmiotem ochrony parków krajobrazowych jest – zgodnie z nazwą – wartościowy, urozmaicony krajobraz.

Większość parków naszego regionu leży w zasięgu zlod-

Cztery z wielkopolskich parków krajobrazowych chronią fragmenty doliny Warty, w tym liczne starorzecza, jak w okolicach Rogalina.

wacenia bałtyckiego, czego efektem jest występowanie licznych jezior oraz zróżnicowana rzeźba terenu. W wielu miejscach występują duże różnice wysokości, z kulminacjami w postaci wzgórz morenowych o znaczących walorach widokowych (Dziewicza Góra w Parku Krajobrazowym Puszcza Zielonka, Wał Żerkowski w Żerkowsko-Cze-

szewskim Parku Krajobrazowym). W granicach parków znalazły się także rozległe obszary pojezierzy (np. popularna Kraina Stu Jezior w Sierakowskim Parku Krajobrazowym) wraz z najważniejszymi jeziorami Wielkopolski (m.in. Powidzkim, Dominickim, Lednicą i Gopłem). Cztery parki (Nadwarciański, Żerkowsko-Czeszewski, Rogaliński i Sie-

rakowski) chronią fragmenty doliny Warty – zarówno szerokie pradoliny, jak i odcinek przełomowy w rejonie Poznania. W dolinie największej rzeki regionu na obszarach chronionych znajdują się liczne starorzecza (np. w rejonie Rogalina) oraz wydmy (na terenie Puszczy Noteckiej w Sierakowskim Parku Krajobrazowym). Spośród mniej-

szych rzek na uwagę zasługują doliny Kamionki i Obry (Pszczewski Park Krajobrazowy), Lutyni (Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy) i Baryczy. Istotnym elementem krajobrazu parków są także stawy, w tym rozległy kompleks w Parku Krajobrazowym Dolina Baryczy czy stawy w rejonie Miłosławia.

Ważnym czynnikiem zwiększającym atrakcyjność krajobrazową Wielkopolski są urozmaicone zbiorowiska roślinne. Wiosną łąki w dolinach rzek (głównie środkowej Warty i Baryczy) dzięki kwitnieniu licznych roślin (w tym rodzimych storczyków) zamieniają się w barwny kobierzec. Istotną wartość estetyczną mają również lasy, reprezentowane zarówno przez rozległe połacie suchych borów Puszczy Noteckiej, stanowiące prawdziwy raj dla grzybiarzy, jak i żyzne lasy liściaste (grądy i łęgi, np. w Parku Krajobrazowym Promno). Wczesną wiosną w grądach, zanim na drzewach pojawią się liście, masowo kwitną zawiłce, fiołki i inne rośliny runa leśnego.

Na terenie parków krajobrazowych regionu ciągle jeszcze można zobaczyć przykłady tradycyjnego krajo-

brażu rolniczego (np. sieć sadzawek i łąk na terenie Parku Krajobrazowego im. gen. Dezyderygo Chłapowskiego). Istotną rolę odgrywają skupiska starych drzew, takie jak Dęby Rogalińskie (Rogaliński Park Krajobrazowy), Dęby Antonińskie (Park Krajobrazowy Dolina Baryczy) czy liczne przydrożne aleje (często tworzone przez drzewa owocowe starych odmian). W Lednickim Parku Krajobrazowym i w Nadgoplańskim Parku Tysiąclecia ochroną objęto krajobraz kulturowy z licznymi pamiątkami z czasów początków państwa polskiego. Ważnym elementem krajo- brażu kulturowego są obiekty architektury wiejskiej od domostw przez wiatraki aż po kościoły i przydrożne krzyże.

Choć w Wielkopolsce nie ma gór ani morza, to nie brakuje obszarów o wartościowym krajo- brażem. Dlatego też tak ważna jest rola parków krajo- brażowych, które chronią te najpiękniejsze miejsca regionu i popularyzują wiedzę o nich w naszym społeczeństwie.

Piotr Basiński
Zespół Parków Krajo-
brażowych
Województwa Wielkopolskiego

Zdaniem gospodarza

Mariusz Zgaiński, starosta grodziski

Powiat grodziski wiele osób kojarzy zapewne z browarnictwem, które od wieków było wizytówką Grodziska Wielkopolskiego, oraz z wodą grodziską. Charakteryzuje nas również bogate rolnictwo oraz przetwórstwo spożywcze. Na wielką skalę rozwinęła się tutaj uprawa pieczarek, z których słynie szczególnie gmina Wielichowo. Osobliwością powiatu grodziskiego stało się też Wielkopolskie Muzeum Pożarnictwa w Rakoniewicach, które jest placówką muzealną gromadzącą pamiątki nie tylko lokalnej tradycji.

Nasz powiat to także bogata historia. Na stałe swoje miejsce w podręcznikach zajęli: Krzysztof Żegocki, bojownicy wielkopolskiej Wiosny Ludów, Michał Drzymała oraz Franciszek Ratajczak – pierwszy poległy powstaniec wielkopolski.

Najbliższa okolica przyciąga piękną naturą, które można podziwiać, podróżując ścieżkami rowerowymi, odwiedzając przy okazji malownicze drewniane kościołki oraz zabytkowe pałace i dworki. Interesującą propozycją na weekendowy wyjazd w te strony będzie także przejażdżka dreżyną na turystycznym szlaku Stowarzyszenia Grodziskiej Kolei Drezynowej. Ponadto warto skorzystać z zaproszenia na koncert miejscowej Grodziskiej Orkiestry Dętej albo Młodzieżowej Orkiestry Dętej w Rostarzewie.

Podróż zabytkową kiwajką

Muzeum pożarnictwa, kurhany, legendarne browary i przedwojenne dreżyny. Co jeszcze można znaleźć w powiecie grodziskim?

Wizytówką Grodziska Wielkopolskiego jest legendarne piwo grodziskie. Wzmianki o pierwszych piwowarach w tej miejscowości pojawiają się w połowie XIII wieku. W XIX wieku w mieście działało 5 browarów. Przed pierwszą wojną światową, a także tuż po jej zakończeniu, piwo grodziskie było sprzedawane m.in. do Ameryki, Chin, Afryki, Niemiec i Australii.

Podobnym hitem eksportowym była woda grodziska. Przedsiębiorstwo Produkcji Wód Mineralnych „Woda Grodziska” powstało w 1976 r., a lokalizacja związana była z właściwościami miejscowej wody, którą wykorzystywano od wieków m.in. do produkcji piwa grodziskiego. Występuje ona na różnych głębokościach, pod całym miastem, wyróżnia się smakiem, czystością bakteriologiczną i chemiczną, a także harmonijną zawartością składników mineralnych. Obecnie grodziskie wody mineralne i smakowe produkowane są w tym samym zakładzie, należącym do firmy HOOP S.A.

Z czego jeszcze słynie powiat grodziski? Najstarsze zabytki historii można znaleźć w gminie Kamieniec. Tutaj, w sąsiedztwie wsi Łęki Małe znajdują się kurhany, których średnica dochodzi do 45 m, a wysokość do 4 metrów. Kurhany, zwane też „wielkopolskimi piramidami”, przebadali archeolodzy. Są one pozostałością tzw.

FOT. ARCHIWUM UM W RAKONIEWICACH

W muzeum pożarnictwa w Rakoniewicach znajdziemy np. samochody strażackie, sikawki konne, motopompy i sprzęt ciężki.

kultury unietyckiej, ich powstanie datuje się około 1700-1500 rok p.n.e.

Swoisty szlak, cieszący się uznaniem wśród turystów, tworzą na terenie powiatu malownicze kościołki drewniane. Wszystkie dobrze zachowane, pochodzą głównie z XVII i XVIII wieku. Najstarszy z nich: kościół św. Klemensa w Zielęcinie, zbudowano w 1640 r. Kilkanaście kilometrów od Grodziska Wlkp., w miejscowości Woźniki, wznosi się natomiast, pięknie położony na wzgórzu Wyrwał, klasztor franciszkanów. Kościół i klasztor powstały w tym miejscu w 1660 r., zastępując starą kapliczkę.

Na terenie powiatu można zobaczyć wiele dworców (np. zespół dworski w Ujeździe) i pałaców, m.in. w Karczewie, Cykowie, Wilkowie Polskim, Gra-

nówku czy w Szczepowicach, gdzie funkcjonuje obecnie centrum konferencyjno-szkoleniowe. Większość z nich pochodzi z XIX lub początku XX wieku.

Wyjątkową pozycję wśród obiektów muzealnych zajmują z kolei Wielkopolskie Muzeum Pożarnictwa w Rakoniewicach. Jest ono jedną z najstarszych tego typu placówek w Polsce. Znajduje się tam około 4 tys. eksponatów dokumentujących tradycje i historię straży w Wielkopolsce. Wśród nich m.in.: sikawki konne, hełmy, motopompy, samochody strażackie oraz sprzęt ciężki.

Sporą atrakcją, zwłaszcza dla najmłodszych, jest nietypowa podróż torami kolejowymi: z Grodziska Wlkp. dreżyną można dojechać do Kosciana. Turyści mają do wyboru kilka „pojazdów” szyno-

wych: kiwajkę, czyli przedwojenną dreżynę zabierającą maksymalnie 5 osób; „piękną Elę”, nieco większą dreżynę, którą może poruszać się 10 osób; jednoosobowy rower szynowy, który służył niegdyś do inspekcji torów, a także dreżynę spalinową.

Obszar powiatu grodziskiego to przede wszystkim nieskażone środowisko naturalne i duże, choć nieregularnie rozmieszczone kompleksy leśne. Podstawową gałęzią gospodarki jest rolnictwo.

Wśród upraw dominuje produkcja pieczarek, wokół której rozwinął się przemysł związany z ich skupem, eksportem i przetwórstwem. Co roku w Wielichowie organizowane jest święto pieczarki, które przyciąga coraz więcej osób zainteresowanych tą formą gospodarowania. **RAK**

Powiat grodziski

Lekcja z historii:
W początkowym okresie państwa Piastów ziemia grodziska wchodziła w skład rozległej kasztelani zbąskiej. Powiat grodziski istniał natomiast w latach 1887-1932, 1941-1945 i od 1999 roku. Współtworzą go gminy miejsko-wiejskie (Grodzisk, Rakoniewice, Wielichowo) oraz gminy wiejskie (Granowo i Kamieniec). Samorządowcy z Grodziska Wielkopolskiego agitowali tuż przed wprowadzeniem reformy administracyjnej z 1998 r., by w strukturze powiatu weszła również gmina Opalenica, ale ostatecznie w referendum opaleniczanie wybrali przynależność do sąsiedniego powiatu nowotomyskiego.

Powiat grodziski w liczbach:

- powierzchnia – 642 km²
- liczba ludności – 51.426
- gęstość zaludnienia – 80,1 os./km²
- mieszkańcy miast – 38 proc.
- mieszkańcy wsi – 62 proc.

Ciekawostki:

- W 2013 r. wydatki w budżecie samorządu powiatu grodziskiego wynosiły 37,47 mln zł, a dochody – 37,83 mln zł. Były to wówczas najniższe dochody samorządu powiatowego w Wielkopolsce.

- We wsi Śniaty urodził się Franciszek Ratajczak, pierwszy poległy powstaniec w walkach niepodległościowych podczas Powstania Wielkopolskiego.

- Michał Drzymała, symbol walki z germanizacją na początku XX wieku, pochodził z podgrodziskiej wsi Zdrój.

Sąsiednie powiaty:

- poznański
- kościański
- wolsztyński
- nowotomyski

Grodzisk z obwodnicą

Choć od budowy północnej obwodnicy Grodziska Wlkp. minęło już kilka lat, kierowcy i mieszkańcy miasta nadal podkreślają, że ta inwestycja znacząco zmniejszyła korki w mieście.

Za ponad 13 mln zł (dotacja z WRPO 2007-2013 wyniosła 5,5 mln zł) powstała trasa o długości 1,8 km i szerokości 7 m, która znacznie zmniejszyła ruch aut w centrum Grodziska i poprawiła bezpieczeństwo.

Kierowcy podróżujący drogą wojewódzką nr 308 (przebiegającą przez Nowy Tomyśl, Grodzisk Wielkopolski, Koscian) oraz drogą powiatową nr 2723P mogą teraz skrócić czas przejazdu.

Podczas realizacji inwestycji wybudowano m.in. trzy nowe ronda, towarzyszące jezdni chodniki dla pieszych i ścieżkę rowerową, oświetlenie drogi, zjazdy na posesje. **RAK**

Granty na drogi, sport, meliorację

Przy wsparciu samorządu województwa w powiecie grodziskim udało się zrealizować kilkadziesiąt inwestycji.

Przez minioną dekadę do powiatu grodziskiego trafiły pieniądze przeznaczone m.in. na wojewódzkie drogi, inwestycje przeciwpowodziowe, wsparcie otrzymały też lokalne samorządy inwestujące w rozwój bazy turystycznej i infrastruktury sportowej. Na przykład łączna kwota, którą Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu zainwestował tutaj w latach 2006-2015, sięga 35 mln zł. Za 4 mln z tej puli zbudowano drogę Rakoniewice – Wielichowo, a po ponad 2,6 mln zł przeznaczono na modernizację jezdni w miejscowości Wolkowo oraz drogi Sepno – Bonikowo. Najdroższym tego typu przedsięwzięciem (ponad 13 mln zł)

FOT. ARCHIWUM UM W RAKONIEWICACH

Budowa hali widowiskowo-sportowej w Rakoniewicach kosztowała ponad 11 mln zł, z czego 1,5 mln stanowiła dotacja z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.

była jednak północna obwodnica Grodziska Wielkopolskiego, o której piszemy obok.

Z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (program koordynuje w regionie wojewódzki samorząd) do gmin z powiatu grodziskiego trafiło

ponad 6,2 mln zł. Co udało się zrobić? Najbardziej spektakularna była budowa hali widowiskowo-sportowej w Rakoniewicach (koszt ponad 11 mln zł, w tym dotacja 1,5 mln zł) o wymiarach 44 x 22 m. Z miejscowej szkoły do hali

prowadzi łącznik nad drogą, który podwyższa standardy bezpieczeństwa dla korzystającej z obiektu młodzieży. Nieco mniejsza hala powstała w Wielichowie (36 x 19 m), a największy tego typu obiekt (50 x 26 m) stanął w Grodzisku Wielkopolskim, gdzie zmodernizowano też boiska piłkarskie.

Ponadto w latach 2008-2012 na terenie powiatu grodziskiego wybudowano 5 „orlików”, na które samorząd województwa w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012” przeznaczył łącznie kwotę 1,6 mln zł.

Z kolei Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu zrealizował w pobliżu cztery inwestycje przeciwpowodziowe (odbudowa Kanału Grodziskiego i modernizacja trzech pompowni) za ponad 7 mln zł. **RAK**

Zostaw samochód i postaw

Pociągi kursujące w Poznaniu co 20-30 minut, nowe połączenia, przystanki i węzły przesiadkowe. wesprzeć rozwój kolei metropolitalnej?

Piotr Ratajczak

Rozwój dużych miast oprócz oczywistych kosztów niesie ze sobą również określone problemy, m.in. komunikacyjne. Zjawisko „rozlewania się” metropolii odbywa się w sposób chaotyczny, a i w samym Poznaniu powstają duże osiedla (np. na Naramowicach) źle skomunikowane z pozostałą częścią aglomeracji. Dlatego potrzebne są inwestycje w transport zbiorowy, który pozwala szybko dotrzeć do pracy, na uczelnię, do sklepu. Wobec braku alternatywy (tramwaju, autobusu, pociągu) mieszkańcy często wybierają samochód.

– Z badań natężenia ruchu wynika, że codziennie do Poznania dojeżdża autami około 60 tys. osób – zaznacza odpowiedzialny w zarządzie województwa za transport wicemarszałek Wojciech Jankowiak. – Na ulicach tworzą się korki, kierowcy irytują się, spóźniają..., ale następnego dnia znów wsiadają do samochodu, nie próbując zmienić swoich przyzwyczajeń.

Jaką propozycję mają dla nich samorządowcy?

Władze Poznania, podpatrując rozwiązania z miast zachodniej Europy, wspierają np. ruch rowerowy, wprowadzają strefę „Tempo 30”, ograniczają ruch samochodowy w centrum miasta, by je ożywić gospodarczo i poprawić komfort życia mieszkańców. W Gnieźnie (promującym transport publiczny) za darmo można było jeździć autobusami we wszystkie wakacyjne weekendy. A w gminie Śrem od

1 lipca 2016 r. można stale korzystać z bezpłatnej komunikacji miejskiej.

Samorządowcy i eksperci od komunikacji przekonują, że komunikacja publiczna i miejska (koleje, tramwaje, autobusy, rowery) czy własne nogi stanowią świetną alternatywę dla prywatnych samochodów. Dodają, że pozostawianie auta w garażu opłaca się: finansowo, zdrowotnie i ekologicznie.

Można zniechęcać kierowców do podróżowania autem, ale można też zainwestować w rozwój transportu publicznego i kolej aglomeracyjną.

Lekarstwo na korki

Z dworca PKP na poznańskim Dębcu w 8 minut można dojechać pociągiem na MTP, a w 15 minut na drugi koniec miasta. Tak szybko nie pojedzie żaden tramwaj, autobus ani auto w godzinach szczytu. Łączna długość torów wykorzystywanych w ruchu pasażerskim w Poznaniu i powiecie poznańskim to ponad 260 km. Tutaj zbiera się 9 linii kolejowych z całego kraju (patrz grafika), które po unowocześnieniu i budowie odpowiednich węzłów przesiadkowych mogłyby stworzyć spójny system transportowy.

Czy kolej metropolitalna to lekarstwo na korki, które warto wypromować wśród mieszkańców aglomeracji?

– Transport zbiorowy, a zwłaszcza kolej, ma wiele atutów. To autonomiczne tory, względnie duża szybkość poruszania się i minimalny, niekorzystny wpływ na środowisko – wylicza Henryk Szczepanowicz, zastępca dy-

rektora Departamentu Transportu w UMWW. – A przecież można też lepiej zintegrować kolej z transportem miejskim: tramwajowym i autobusowym, by pasażer miał alternatywę w postaci szybkiej przesiadki.

Kurs co 30 minut

Plany samorządowców i kolejarzy są ambitne. Władze województwa i podpoznańskich gmin, partnerzy oraz eksperci ze stowarzyszenia „Metropolia Poznań” opracowali koncepcję kolei aglomeracyjnej. Połączeń ma być więcej. Podpoznańskie pociągi (kilkanaście będzie nowych, ich zakup kwotą ponad 60 mln euro dofinansuje UE) mają kursować co pół godziny z miejscowości położonych

w promieniu do 50 km od stolicy województwa. Priorytetem mają być częste kursy w regularnych odstępach, zwłaszcza w godzinach komunikacyjnego szczytu. Wszystkie pociągi, zamiast kończyć trasę na stacji Poznań Główny, mają kursować „przelotowo” przez Poznań do kolejnych miejscowości. Podstawą kolei metropolitalnej ma być pięć tras w dziewięciu różnych kierunkach: Wągrowiec – Poznań – Grodzisk Wlkp., Gniezno – Poznań – Kościan, Września – Poznań – Opalenica (a docelowo także Nowy Tomyśl), Szamotuły – Poznań – Września oraz Rogoźno – Poznań – Jarocin.

Co to oznacza? Mieszkańcy

Obornik, Pobiedzisk, Szamotuł, Wrześni, Środy Wlkp. i dziesiątek innych miejscowości będą mogli szybko i bez korków dotrzeć do Poznania.

– Już dziś na niektórych trasach w godzinach szczytu pociągi kursują co pół godziny. Z takiego rozwiązania korzystają np. pasażerowie podróżujący do Gniezna i Wągrowca, gdzie codziennie kursuje ponad 20 par pociągów – wylicza wicemarszałek Wojciech Jankowiak. – Z kolei na liniach do Zbąszynka, Wrześni i Konina częstotliwość kursowania pociągów też jest zbliżona.

Pewnie mogłyby jeździć częściej, ale brakuje składów, by obsłużyć wzrastającą liczbę pasażerów kolei. Z analiz wynika, że już teraz moglibyśmy wykorzystać około 20 dodatkowych pociągów, a docelowo potrzebne będą 32-34 nowe składki. Dzięki funduszom z UE jest szansa, że część z nich wyjedzie na

Pociągi w aglomeracji poznańskiej mają kursować co pół godziny.

Przyjazdy Arrivals					
Czas Time	Pociąg Train	Z From	Przez Via	Peron Przewoźnik Platform Operator	Uwagi Remarks
08:50 R 77142		Leszno			
08:54 R 78561		Kostrzyn			
08:55 IC 6509		Gdynia Główna			
09:02 Os 77928		Gniezno			
09:22 R 79510		Krotoszyn			
09:25 Os 77329		Gołańcz			
09:33 TLK 83106		Przemysł Główny			
08:38 IC 6509		Wrocław Główny			pr/delayed 10min
08:41 Os 79630		Gołańcz			Uerspätung 5
08:52 Os 77209		Września			
08:56 R 79533		Krotoszyn			

Pasażerowie kolei liczą zwłaszcza na jej punktualność.

na kolej

Jak jeszcze samorząd województwa zamierza

tory jeszcze przed 2020 rokiem (szerzej o inwestycjach w nowe pociągi i trasę Poznań – Piła napiszemy w jednym z najbliższych wydań „Monitora”).

Jakie jeszcze przedsięwzięcia zaplanowano na torach i wokół nich?

Szybka przesiadka

Na 40 nowych węzłach przesiadkowych w 22 gminach będzie można wygodnie przesiąść się na pociąg, autobus i rower. Stare i zaniedbane dworce kolejowe zostaną odnowione i przekształcone w stacje przesiadkowe, które udało się już utworzyć np. w Wągrowcu i Czerwonaku. Wokół nich powstaną punkty usługowe, parkingi dla samochodów i rowerów, pod-

kingów typu „parkuj i jedź”, by zachęcić kierowców do zostawienia auta i przesiadki na pociąg. Sprawdza się to np. w Murowanej Goślinie, gdzie codziennie przed dworcem parkuje kilkadziesiąt samochodów. Ich kierowcy zamiast stać w korku przy ul. Gdyńskiej czy Naramowickiej, mają podczas 25-minutowej podróży do Poznania czas na przeczytanie gazety czy krótki odpoczynek.

Wąsko nad Wartą

Coraz więcej pasażerów kolei nie dojeżdża do Dworca Głównego, tylko korzysta z mniejszych stacji, np. Poznań Garbary. Na niewielkim przystanku w centrum miasta wsiadają m.in. pracownicy

Gniezna czy Wrześni, pracujący w północnej części Poznania, mogliby szybko i wygodnie przesiąść się do tramwaju.

Plany zakładają budowę nowych przystanków kolejowych, m.in. na Podolanach, Gołęczynie czy Franowie. Ambitniejsza wersja zakłada również połączenie na Ławicę i do Tarnowa Podgórnego, ale nie wiadomo, czy wystarczy na nią pieniędzy.

Aby pociągi jeździły częściej, np. co pół godziny, w Poznaniu trzeba też zainwestować dodatkowo w rozwój infrastruktury kolejowej. Wąskim gardłem jest między innymi odcinek między stacjami Poznań Wschód a Poznań Główny, gdzie przydałby się trzeci tor (10 października w UMWW samorządowcy i kolejarze podpisali porozumienie o współpracy, by opracować studium wykonalności dla tego projektu) i most nad Wartą w pobliżu Garbar. Drugi most, ułatwiający ruch pociągów w południowej części Poznania, powinien stanąć nad Wartą na Starolece. Te plany również ujęto w planie rozwoju kolei metropolitalnej.

Kolejną kwestią jest stworzenie wspólnego biletu obejmującego wszystkie formy komunikacji zbiorowej, spójnego rozkładu jazdy integrującego pociągi, autobusy i tramwaje, a także zapewnienie pasażerom platformy internetowej, za pomocą której można szybko wyszukać konkretne połączenie i kupić bilet on-line.

Za kilka lat okaże się, czy pomysł, by przesadzić kierowców aut do pociągów był skuteczny, a wjazdy do Poznania i ulice w mieście będą mniej zatłoczone. ●

➤➤ **Połączeń kolejowych będzie więcej. Priorytetem mają być też częste kursy w regularnych odstępach, zwłaszcza w godzinach komunikacyjnego szczytu.**

jazdy dla autobusów. Całość uzupełnią odnowione poczekalnie, toalety, ławki, zielen, tablice informacyjne i oświetlenie.

Budowę węzłów przesiadkowych, łączących kolej metropolitalną z komunikacją miejską także wesprą dotacje unijne. W ramach tzw. zintegrowanych inwestycji terytorialnych metropolia Poznań otrzyma na ten cel z WRPO 2014-2020 108 mln euro.

Ponadto uczestniczący w projekcie samorządowcy z podpoznańskich gmin zapowiadają utworzenie par-

pobliskich instytucji (sądów, prokuratury), firm, urzędów (np. marszałkowskiego) czy zacy studiujący na pobliskich uczelniach. Tuż obok, przy ul. Garbary, znajduje się przystanek autobusów MPK, a za kilka lat pod wiaduktem kolejowym jeździć ma również tramwaj.

Takie powiązanie kolei z komunikacją miejską przydałoby się też m.in. na stacji Poznań Wschód (choć wyremontowanej, świecącej często pustkami), gdzie miała prowadzić linia tramwajowa z pętli na Zawadach. Wówczas pasażerowie jadący z Wągrowca,

Niezawodność i komfort podróży

Z wicemarszałkiem Wojciechem Jankowiakiem rozmawia Piotr Ratajczak

– **Jak zachęcić Wielkopolan, by podróżowali do pracy czy na uczelnię koleją?**

– Podstawową przesłanką, na podstawie której pasażer wybiera transport publiczny zamiast samochodu, jest jego niezawodność oraz komfort podróży. Potrzebne są częste kursy pociągów w regularnych odstępach, zwłaszcza w godzinach komunikacyjnego szczytu, kiedy do pracy czy szkoły próbuje dotrzeć jednocześnie kilkadziesiąt tysięcy osób. Ważna jest też punktualność i dotrzymywanie rozkładu jazdy, a także zapewnienie dobrych pociągów: nowoczesnych, wygodnych, wyposażonych np. w biletomaty, informację pasażerską, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Jeśli tych warunków i podobnej oferty nie uda się zapewnić pasażerom, żadne zachęty nie przekonają ich do podróży koleją.

– **Latem dwukrotnie ruch pociągów wokół Poznania sparaliżowała awaria systemu sterowania. Kiedy pociągi się spóźniają, trudno zarzucać osobom dojeżdżającym do Poznania, że zamiast kolei wybierają wygodne auta.**

– Faktycznie taka sytuacja miała miejsce, ale odpowiedzialny za to awarie nie był przewoźnik kolejowy, tylko gestor sieci (PKP Polskie Linie Kolejowe), który miał określone problemy techniczne. Pasażerowi zapewne trudno odróżnić, kto za to odpowiada w branży kolejowej i za opóźnienia pociągów może winić naszych przewoźników, tj. podległe samorządowi województwa Koleje Wielkopolskie oraz spółkę Przewozy Regionalne, której także jesteśmy współudziałowcem. Problem jednak leży gdzie indziej. Trzeba zainwestować w system sterowania pociągów w Poznaniu, by w przyszłości uniknąć podobnych awarii i zapewnić niezawodność kursowania pociągów.

– **Z dworca PKP na poznańskim Dębcu w 8 minut można dojechać pociągiem na MTP, a w 15 minut na drugi koniec miasta. Tak szybko nie pojedzie żaden tramwaj, autobus ani auto w godzinach szczytu. Może kolejarze powinni wypromować taką ofertę dla mieszkańców aglomeracji?**

– Jeśli mówimy o kolei jako o transporcie publicznym, to ma ona przede wszystkim służyć podróżnym na dłuższych dystansach, a nie stricte miej-

FOT. ARCHIWUM UMWW

skich, krótkich odcinkach. W tym drugim przypadku za kolej miejską (podobnie jak za sieć tramwajową) musiałby odpowiadać samorząd Poznania, a nie województwa. Samorząd regionu może oczywiście wspierać rozwój kolei w stolicy Wielkopolski, ale to nie może być cel sam w sobie, tylko raczej dotacja na konkretne przedsięwzięcie, np. budowę węzła przesiadkowego czy remont linii kolejowej.

– **Czy da się połączyć transport kolejowy z tramwajowym? Gdyby ze stacji Poznań Garbary ruszał co 10 minut tramwaj, wiele osób skorzystałoby z takiej przesiadki.**

– Dobrze zlokalizowane węzły przesiadkowe, które pozwolą połączyć różne formy komunikacji, są jednym z najważniejszych elementów budowy i rozwoju kolei metropolitalnej. Na istniejących w obrębie

chy Las), ale trzeba przy tej okazji pamiętać o tym, że pociąg jest atrakcyjny dla podróżnych, jeśli jedzie szybko.

– **Czy na wszystkie te inwestycje znajdą się pieniądze? Unia Europejska wesprze zakupy pociągów i budowę węzłów przesiadkowych, dotacje unijne obejmą też odbudowę torów. A te nowe i dodatkowe dworce kolejowe?**

– Takie inwestycje planujemy przy okazji modernizacji konkretnych linii kolejowych. Dla przykładu na trasie Wągrowiec – Poznań, którą przebudowano kilka lat temu, powstały dwa nowe przystanki: Łopuchowo Osiedle i Przebudowo. Z kolei wykonawca zbliżającej się inwestycji na linii Poznań – Piła ma postawić cztery nowe dworce kolejowe: Poznań Podolany, Suchy Las, Poznań Podolany, Złotkowo i Bogdanowo.

Przy okazji budowy węzłów przesiadkowych można rozważyć też lokalizację nowych przystanków kolejowych. Trzeba jednak pamiętać o tym, że pasażer chce szybko dojechać do celu, a wyhamowanie pociągu, zatrzymanie go na stacji i odjazd to kilka minut, dodatkowo kosztownych. Słowem: pociąg powinien jeździć na dłuższych dystansach, a nie zatrzymywać się co 5-7 minut, bo to nieefektywne czasowo i ekonomicznie. W efekcie podróż do Poznania, z kilkoma przystankami po drodze, sta-

➤➤ **Pasażer chce szybko dojechać do celu. Dlatego pociągi powinny jeździć na dłuższych dystansach, a nie zatrzymywać się co 5-7 minut.**

miasta Poznania dworcach kolejowych pasażer powinien mieć możliwość szybkiej i wygodnej przesiadki na tramwaj, autobus czy miejski rower. Z kolei na kilkudziesięciu przystankach wokół aglomeracji poznańskiej istotne będą również parkingi, na których pasażer z okolic Wągrowca, Szamotuł, Mosiny czy Buku będzie mógł bezpiecznie zaparkować swoje auto i przesiąść się do pociągu, unikając w ten sposób korków na drogach dojazdowych do Poznania.

Warto też ewentualnie rozważyć budowę nowych przystanków kolejowych w stolicy Wielkopolski, na terenach położonych przy torach. Pociągi tam obecnie jeżdżą, ale się nie zatrzymują (na mapce wskazujemy kilka takich lokalizacji – np. Franowo, Podolany, Gołęczynie czy podpoznański Su-

nie się nieatrakcyjna dla pasażerów. Krótkie podróże i częstsze (lokalne) przystanki to zadanie przeznaczone bardziej dla transportu miejskiego: tramwaju i autobusu.

– **Wiceprezydent Poznania Maciej Wudarski zapowiedział na łamach prasy, że uderzy pięścią w stół, by uporządkować funkcjonowanie kolei aglomeracyjnej.**

– Pan Maciej Wudarski jak na razie wcale nie zaznaczył swojej aktywności w pracach nad przygotowaniem i realizacją poznańskiej kolei metropolitalnej. A w mediach społecznościowych wspomina ponadto, że nie będzie organizował transportu zbiorowego dla mieszkańców podpoznańskich gmin, bo to nie zadania miasta. W tej sytuacji trudno z nim polemizować o kolei aglomeracyjnej.

Perony i dworzec kolejowy odnowiono niedawno m.in. w Wągrowcu.

Na prawo most, na lewo most...

Jak przez wieki zmieniała się lokalizacja przepraw drogowych w Poznaniu.

Przytoczone w tytule słowa starej piosenki, pamiętającej początek lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku, odpowiadają sytuacji w każdym większym mieście. Poznań nie jest wyjątkiem. Ale dzieje poznańskich mostów to, wbrew pozorom, temat niełatwy, wymagający uporządkowania wiedzy.

Najstarszy

Przed ponad tysiącem lat na obszarze dzisiejszego Poznania dominowały rozlewiska. Zgodnie z zasadą, że najbezpieczniej było tam, dokąd wrogowi i dzikiemu zwierzęciu dostać się było najtrudniej, grody lokalizowano albo na wzgórzach, albo na obszarach otoczonych wodą. Nieprzypadkowo więc pierwszy Poznań powstał na ostrowie – czyli na wyspie. Z czasem katedralnej, czyli tumskiej. Na wschód od grodu poznańskiego istniała osada Śródka, zwana tak od dnia tygodnia, w którym organizowano targi. Z grodem połączona była drewnianym mostem przerzuconym nad Cybiną.

To dziś najstarszy most Poznania. Most Cybiński, albo inaczej Śródecki, z czasem stał się jedyną cywilną przeprawą (obok pobliskiej Służy Katedralnej) z Ostrowa Tumskiego na Śródkę. W 1905 roku drewniana konstrukcja została zastąpiona metalową, zmienioną kilka lat później. Ten most został wysadzony przez wycofujące się Wojsko Polskie w 1939 roku. W 1969 roku prowidoryczną konstrukcję rozebrano i przez kilka dziesięcioleci była w tym miejscu luka, odrywająca Śródkę od Ostrowa Tumskiego. Po badaniach wykopaliskowych wreszcie przystąpiono do odtworzenia mostu i dopiero w 2007 roku most Cybiński został odbudowany; dokonano wówczas trudnej, ale bardzo widowiskowej operacji przeniesienia na nowe miejsce starego przęsła mostu św. Rocha. Dziś owa przeprawa, nazwana imieniem biskupa Jordana, jest bardzo popularnym miejscem spacerów, imprez, wyraźnie ozdabia tę część stolicy Wielkopolski.

Jednak dla życia i rozwoju Poznania znacznie ważniejsze były inne mosty, powstałe po lokacji miasta w 1253 roku. Powstawały i były niszczone. Budowane były z drewna – nietrwałego materiału, bardzo wrażliwego na zmiany pogody, pór roku, intensywne zużywanie w trakcie ruchu, a przede wszystkim na po-

Ostateczny układ poznańskich mostów utrwalił się w drugiej połowie XIV wieku. Najważniejsze z nich widać doskonale na słynnej rycinie Brauna i Hogenberga z 1618 roku.

wodzie, nękające miasto niemal od początku – jak w 1651 roku, gdy woda zniósła wszystkie poznańskie mosty. Regularne naprawy mostów (gruntowne co mniej więcej 25 lat) i związane z tym koszty i obowiązki były wpisane w program działania władz miasta, a pobierane myto nie zawsze wystarczało na pokrycie wydatków.

W dawnym Poznaniu funkcjonowało kilkanaście mostów, nie licząc różnych grobli i przejść dodatkowych. Jednak ostateczny ich układ utrwalił się w drugiej połowie XIV wieku. Najważniejsze z nich widać doskonale na słynnej rycinie Brauna i Hogenberga z 1618 roku.

Tarło jesiotrów

Szczególne znaczenie miał most Chwaliszewski, którym wiódł reprezentacyjny Poznański Szlak Królewski. Bardzo zadbane, wielokrotnie naprawiane, w 1809 roku wybudowane od nowa, wspólnym kosztem miasta i państwa – Księstwa Warszawskiego. W lutym 1846 roku u wylotu mostu doszło do zbrojnego starcia polskich spiskowców z policją pruską. W 1878 roku drewniany most zastąpiono konstrukcją metalową, ale wyłożoną drewnianą kostką, dla wygłuszenia hałasu; dwa lata później przez most poprowadzono linię tramwajową.

Most Chwaliszewski był chyba jedną z najbardziej charakterystycznych części panoramy Poznania od strony wschodniej, wielokrotnie malowany i fotografowany

– bardzo często z łodziami i statkami rzeczny, towarzyszącymi mostowi „od zawsze”. Nie zaszkodzi dodać, że pod mostem był niegdyś centralny punkt magazynowania ryb przeznaczonych do sprzedaży na targu, a do początków XX wieku obserwowano tu zjawisko tarła jesiotrów.

Most Chwaliszewski przestał istnieć w 1968 roku, w trakcie (bardzo niefortunnej, jak się później okazało) zmiany koryta Warty. Dziś przypomina o nim jedynie charakterystyczny, złoty krzyż o bardzo silnej i długiej tradycji.

Jednak największy (najdłuższy, liczący około 250 metrów) i najważniejszy dla kontaktów i handlu Poznania był most Wielki, czyli Łacina, wiodący w kierunku Środy i Kalisza; dojeżdżano do niego przez Bramę Wodną. Zno-

szony przez powódzie, regularnie był odbudowywany. Przetrwał do 1771 roku, gdy uszkodzony przez walki konfederackie i kolejną powódź przestał istnieć. Władze pruskie go nie odbudowały, a w tym miejscu kursowała przeprawa promowa.

Dopiero w 1911 roku Prusacy przystąpili do odbudowy mostu, otwartego uroczystie dwa lata później. To dzisiejszy most św. Rocha, wysadzony przez Wojsko Polskie w 1939 roku, odbudowany już po wojnie. Po 2002 roku most został zmodernizowany, a jego stare stalowe przęsło stało się częścią mostu biskupa Jordana.

Nie było na mapie

Most Tumski łączył Ostrow Tumski z miastem. W okresie międzywojennym postawiony w nowoczesnej formie

przez znanego architekta Lucjana Ballenstedta, został uroczystie odsłonięty w 1925 roku dla upamiętnienia tysięcznej rocznicy koronacji Bolesława Chrobrego i nazwany imieniem pierwszego króla Polski. Dwukrotnie był wysadzany: w 1939 roku przez Wojsko Polskie i w 1945 – przez Niemców. Po odbudowie służył mieszkańcom miasta. W 1965 roku został rozebrany, a 40 metrów na południe zbudowano nowy most Bolesława Chrobrego, włączony w Trasę Chwaliszewską.

Jednym z najmłodszych poznańskich mostów jest most Królowej Jadwigi. Miasto bardzo potrzebowało połączenia drogowego z Ratajami, przeprawa łodziami (doskonale pamiętana przez starszych mieszkańców) była tylko prowizorycznym rozwiązaniem.

Najstarszy most Poznania – Cybiński – został odbudowany w 2007 roku. Dziś owa przeprawa, nazwana imieniem biskupa Jordana, jest bardzo popularnym miejscem spacerów, imprez, wyraźnie ozdabia tę część miasta.

Do budowy mostu w tym miejscu szykowali się już Niemcy podczas okupacji, ostatecznie jednak dopiero w 1952 roku otwarto most Juliana Marchlewskiego. Po transformacji ustrojowej patronką została żona Władysława Jagiełły. Dziś jest to jedna z najpopularniejszych i najbardziej uczęszczanych tras w stronę Rataj.

Na tym nie koniec. W Poznaniu mamy też mosty: Przemysła I (między mostami Dębińskim i Królowej Jadwigi – na Trasie Hetmańskiej), Mieszka I (na Cybinie), Lucjana Ballenstedta (na południe od mostu Przemysła I, w ramach autostrady) i most Lecha. Tego ostatniego, ze względu na jego znaczenie wojskowe, w pewnym okresie Polski Ludowej... nie zaznaczano na mapach, jakby nie istniał. To jedyny most w Poznaniu mający, w wyniku natężonego ruchu na tzw. wodnicy Poznania, od 1999 roku swego równoległego bliźniaka.

Dla kolei

Rozwój sieci kolejowej zmusił do budowy mostów specjalnie do tego przystosowanych. Jako jeden z pierwszych powstał w latach 1874-1875 ten na Starołęce, w kierunku Kluczborka – to dzisiejszy most Dębiński, bardzo ważny także dla ruchu pieszego przez Wartę w tym rejonie. Inny most kolejowy łączy Ostrow Tumski z Garbarami (kiedyś był tam przystanek Tama Garbarska, dziś Poznań Garbary), na linii warszawskiej, a w 1872 roku na linii łączącej Poznań z Bydgoszczą i Toruniem.

W topografii Poznania są też mosty w rzeczywistości będące wiaduktami: Teatralny, Uniwersytecki i Dworcowy, przerzucone nad torami kolejowymi. Architekci wprawdzie używają pojęcia mostu drogowego, ale jednak w powszechnym odczuciu skoro jest most – musi być i woda, nad którą przejeżdżamy.

Na most najczęściej patrzymy od strony praktycznej, użytkowej. Tymczasem dzieje tych bardzo ważnych na codzień konstrukcji to świadectwo talentu budowniczych, uporu mieszkańców, mimo kataklizmów odbudowujących swoje mosty. Są też budowle zwyczajnie piękne, charakterystyczne, które jak most biskupa Jordana służą użytkowi, zabawie i rekreacji, urozmaicają i ozdabiają panoramę miasta.

Marek Rezler

Wrzesień pod znakiem rowerzystów

W Wielkopolsce odbyło się kilka wydarzeń, w których wzięli udział młodzi cykliści.

W pracowniach uczniowie korzystają z nowoczesnego sprzętu multimedialnego.

Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży stanowi jedno z podstawowych zadań, przed którym stoją dorośli, a początek roku szkolnego to dobra okazja, by przypomnieć najmłodszym uczestnikom ruchu drogowego jego zasady. Okazją były trzy wrześniowe wydarzenia. W Gnieźnie i Grodzisku Wlkp. otwarto miasteczka ruchu drogowego, a szkoła w Radzewie zorganizowała kolejny rajd rowerowy.

Kaski, znaki i światła

16 września uroczyste otwarto miasteczko ruchu drogowego przy SP nr 9 w Gnieźnie. Zrealizowano je dzięki współpracy kilku instytucji: władz Gniezna, Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Poznaniu i gnieźnieńskiej podstawówki.

Nowy obiekt składa się z pracowni wychowania komunikacyjnego i miasteczka ruchu drogowego. W klasie uczniowie mogą korzystać z nowoczesnego sprzętu multimedialnego, służącego do teoretycznej nauki przepisów drogowych. Boisko szkolne zamieniło się w sieć ulic i skrzyżowań, ze znakami drogowymi i światłami, po których jeżdżą rowerzyści. Tutaj, pod okiem nauczyciela wychowania komunikacyjnego, najmłodszy będą mogli zweryfikować wiedzę i wykorzystać ją w praktyce.

Głównym zadaniem szkolnego centrum bezpieczeństwa ruchu drogowego będzie prowadzenie działalności oświatowej (wychowania komuni-

kacyjnego) wśród dzieci i młodzieży, upowszechnianie wiedzy teoretycznej i praktycznej w tej dziedzinie oraz przygotowywanie uczniów i przeprowadzanie egzaminu na kartę rowerową.

Sprzęt, w ramach podejmowanych działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego wśród dzieci i młodzieży szkolnej, ufundował WORD w Poznaniu. Obiekt będzie służył nie tylko uczniom powiatu gnieźnieńskiego: wszystkim, którzy będą zainteresowani sprawdzeniem wiedzy o ruchu drogowym. Na boisku mile widziani będą zwłaszcza rodzice z dziećmi, którzy swoim pociechom chcieliby przekazać podstawowe zasady bezpieczeństwa.

W uroczystym otwarciu obiektu wzięli udział m.in. prezydent Gniezna Tomasz Budasz, dy-

rektor WORD w Poznaniu Piotr Gruszczyński, dyrektor SP nr 9 Arleta Wojdanowicz.

Potrąfią współpracować

Placówka w Gnieźnie jest kolejnym takim obiektem w Wielkopolsce. Szkolne centra BRD, utworzone dzięki udanej współpracy poznańskiego WORD, władz samorządowych i szkół, funkcjonują już w: Kłecku, Luboniu, Międzychodzie, Obornikach, Środzie Wlkp., we Wrzesni, w Zbąszyniu, Grodzisku Wlkp.

Samorządowcy oraz władze WORD mają nadzieję, że nie jest to ostatnia tego typu inicjatywa w naszym województwie.

23 września otwarto np. duże miasteczko ruchu drogowego w Grodzisku Wlkp. Obiekt zlokalizowano przy miejscowym Centrum Sportu, w pobliżu Szkoły Podstawowej

Obok szkolnego boiska powstała sieć ulic i skrzyżowań ze znakami drogowymi i światłami.

nr 1. Uroczystość rozpoczęła się od zorganizowanej dla uczniów tegorocznych klas IV (którzy w czerwcu przyszłego roku przystąpią do egzaminu na kartę rowerową) pogadanki, przeprowadzonej przez ratownika medycznego i policjanta. Dzieci zapoznaly się z zasadami udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej osobom poszkodowanym w wypadkach oraz zasadami bezpiecznego poruszania się po drogach.

W inauguracji uczestniczyli m.in. burmistrz Grodziska Wlkp. Henryk Szymański, zastępca dyrektora WORD w Poznaniu Paweł Guzik, wiceprzewodniczący Rady Miejskiej w Grodzisku Wlkp. Janusz Grocholewski, dyrektor SP nr 1 Barbara Radomska-Witczak, zastępca komendanta powiatowego Policji w Grodzisku Wlkp. Roma Figaszewska.

Poznański WORD od wielu lat wiera działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego, które realizowane są na terenie Grodziska Wlkp. W latach ubiegłych przekazał SP nr 1 sprzęt komputerowy do pracowni wychowania komunikacyjnego oraz rowery z kaskami, zestaw miniznaków drogowych do szkolnego miasteczka ruchu drogowego, które wcześniej było zorganizowane na boisku szkolnym. Bierze także czynny udział w organizowanych w szkole konkursach, w których uczniowie mogą wykazać się zdobytą podczas zajęć szkolnych wiedzą z zakresu bezpieczeństwa o ruchu drogowym.

Edukacja na rowerze

22 września odbył się jubileuszowy, XV Gminny Rajd Rowerowy do Radzewa. Tegoroczna

impresa zorganizowana została pod hasłem „Z WORD po bezpieczeństwo i kulturę jazdy”, a patronat honorowy nad nią objął dyrektor poznańskiego WORD Piotr Gruszczyński.

W piętnastej edycji o zwycięstwo rywalizowało pięć 25-osobowych drużyn, które reprezentowały szkoły podstawowe z gminy Kórnik. Każda drużyna rozpoczęła rajd w swojej placówce i pod opieką nauczycieli, policjantów, strażników miejskich oraz strażaków z OSP zmierzała do mety usytuowanej w Szkole Podstawowej w Radzewie.

Po przybyciu na metę rajdu uczestnicy wzięli udział w konkursie dotyczącym bezpieczeństwa na drodze, składającym się z trzech konkurencji. Rozwiązywali test z przepisów ruchu drogowego, rywalizowali w skutecznym udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej, a także musieli wykazać się perfekcyjną jazdą na rowerowym torze przeszkód. Czwartą konkurencją – niespodzianką – było strzelanie z łuku do tarczy.

Konkursowe zmagania wygrała drużyna reprezentująca Szkołę Podstawową w Radzewie. Zwycięzcy otrzymali puchar przechodni ufundowany przez dyrektora WORD w Poznaniu. Ponadto każdej szkole przyznano nagrody rzeczowe w postaci toreb i piłek, a wszyscy uczniowie, którzy wzięli udział w rywalizacji, otrzymali szkolne kalendarze rowerzysty z aktualnymi przepisami ruchu drogowego.

Beata Brambor
WORD Poznań

Jubileuszowy, XV Gminny Rajd Rowerowy do Radzewa odbył się 22 września.

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU

www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Ryszard Fonzychowski, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 Fundusze Europejskie - lepsza jakość życia w Wielkopolsce

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGOUnia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Pobiegli po wiedzę o eurofunduszach

Nad Jeziorem Maltańskim w Poznaniu udało się połączyć rywalizację sportową z informacją o możliwościach uzyskania dotacji z Unii Europejskiej.

Pierwsza sobota tego-rocnej jesieni (24 września) powitała słońcem uczestników imprezy informacyjno-promocyjnej pn. „zaBIEGaj o FUNdusze”. Ponad osiemset osób zapisało się na wspólne bieganie dookoła Jeziora Maltańskiego. W ciągu kilku godzin można było poszerzyć swoją wiedzę na temat funduszy europejskich oraz wziąć udział w licznych atrakcjach przygotowanych przez beneficjentów Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Trasę rywalizacji wyznaczono wokół Jeziora Maltańskiego na dwóch dystansach: 5400 lub 10.800 metrów – jedno lub dwa okrążenia. Start obu biegów zaplanowano na godzinę 13. Wydarzenie „zaBIEGaj o FUNdusze” rozpoczęło się jednak znacznie wcześniej. Już bowiem krótko po godzinie 9 w biurze zawodów zaczęli pojawiać się pierwsi uczestnicy. Zdecydowana większość zarejestrowała się wcześniej online. Nie brakowało jednak także spóźnialskich, którzy decyzję o swym udziale podjęli w ostatniej chwili. Nie ma się jednak co dziwić, ponieważ pogoda tego dnia wyraźnie dopisała zarówno sportowcom, jak i kibicom oraz osobom towarzyszącym.

Kręgle i... średniowiecze

Dzieci już od godz. 10 mogły korzystać z atrakcji przygotowanych specjalnie dla nich. Do czasów średniowiecznych przeniosła je wizyta w grodzie Pobiedziska, a sporo zabawy dostarczał również bulapark i możliwość gry w kręgle. Czas poprzedzający sportową rywalizację część osób wykorzystali na rozmowę z konsultantami Głównego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich w Poznaniu. Urzędnicy chętnie dzielili się wiedzą z każdym, kto chciał uzyskać odpowiedzi na pytania dotyczące możliwości otrzymania dofinansowania z UE oraz wszystkich związanych z tym procedur.

Inni goście wydarzenia odwiedzili z kolei stoiska beneficjentów WRPO, którzy opo-

FOT. 4X ARCHIWUM UMWW

Udział w rywalizacji poprzedziła wspólna rozgrzewka.

Wielu uczestników imprezy dopytywało o fundusze z UE.

wiadali o swych doświadczeniach związanych z pozyskaniem wsparcia z Unii Europejskiej. Była to także okazja do zaprezentowania swoich projektów, które obecnie służą mieszkańcom Wielkopolski.

Labrador Maniek

Zainteresowaniem cieszyły się zwłaszcza stoiska przygotowane przez wielkopolskich strażaków i policję (szczególnie labrador Maniek). Była tam możliwość obejrzenia m.in. specjalistycznego sprzętu ratowniczego, ale także ułożenia specjalnych puzzli poświęconych projektom zrealizowanym

dzięki wsparciu z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Największe wzięcie miały jednak centra genetyki medycznej Genesis, które promowały swoje usługi związane z diagnostyką i poradnictwem genetycznym.

Zwycięstwo zamiast „trójki”

Bezpośrednio przed rozpoczęciem rywalizacji sportowej zorganizowano wspólną rozgrzewkę w rytm muzyki. Pierwsi na trasę wyruszyli biegający na dystansie 10.800 metrów. Kilka minut później ruszył bieg na dystansie o połowę krótszym. Wygrał go Dominik

Mamet, który uzyskał czas 0:19:47.

– Chciałbym tu wygrać – mówił nam krótko przed startem. Był pewny swojej formy, bo w pierwszym wywiadzie po przekroczeniu mety powiedział: – Liczyłem, że będę w trójce, ale poszło lepiej i wygrałem. Na podium stanęli także Maciej Nowicki (0:20:15) oraz Artur Chojnacki (0:20:17). Najszybszą z kobiet była Urszula Enaworu (0:23:38).

Z kolei pokonanie dwukrotnie dłuższego dystansu zajęło Adrianowi Graczykowi 39 minut i 47 sekund. Za nim na mecie pojawili się Robert Gehrke (0:40:54) i Marcin Flotyński

(0:41:39). Pierwszą kobietą, która zakończyła sportową rywalizację na dwóch pętłach wokół poznańskiej Malty, była natomiast Dorota Przybysz (0:43:41).

Sport i eurofundusze

Zwycięzcami byli jednak wszyscy, którzy ukończyli tego dnia bieg (każdy otrzymał pamiątkowy medal „zaBIEGaj o FUNdusze”). Choć należy też wspomnieć, że dotarcie do mety nie oznaczało końca atrakcji. Dla wytrwałych zorganizowano zajęcia sportowe z instruktorem. A po ogłoszeniu wyników przeprowadzone zostały gry i za-

bawy oraz konkursy wiedzy dotyczącej funduszy europejskich. Ostatni uczestnicy opuszczali tereny nadmaltańskie około godz. 17.

Sobotnie wydarzenie pn. „zaBIEGaj o FUNdusze” było pierwszą, ale prawdopodobnie nie ostatnią edycją imprezy łączącej aktywność ruchową i dobrą zabawę w plenerze z promocją możliwości uzyskania wsparcia z dotacji unijnych. Urzędnicy już zastanawiają się nad organizacją podobnej akcji w 2017 r., zwłaszcza że niektórzy z uczestników jeszcze w trakcie imprezy pytali, czy będzie ona miała swoją kontynuację. **PIT**

Start obu biegów nastąpił krótko po godzinie 13.

Zainteresowaniem cieszył się m.in. policyjny sprzęt.

Edukacja nadąża za rynkiem

Szkoły powinny kształcić zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem pracodawców.

Program nauczania powinien cały czas ewoluować, by nadążać za potrzebami rynku pracy. Coraz więcej szkół zawodowych w taki właśnie sposób chce funkcjonować. Z powodzeniem udaje się to w Zespole Szkół Łączności w Poznaniu.

Studenci znów w szkole

Uczniowie tej szkoły mogą kształcić się w 5 zawodach: technik informatyk, technik elektronik, technik teleinformatyk, fototechnik, technik automatów sterowania ruchem kolejowym. Drugi rok prowadzona jest klasa e-biznes (IT karia), która cieszy się ogromnym zainteresowaniem.

– Nasi byli uczniowie, obecnie studenci, często są zwalniani na studiach z części zajęć praktycznych (np. informatyki), gdy okazuje się, jakie mają umiejętności praktyczne w dziedzinie programowania – mówi Jerzy Małecki, dyrektor Zespołu Szkół Łączności w Poznaniu. – Gdy prowadziliśmy kwalifikacyjne kursy zawodowe (KKZ), okazało się, że uczestniczyli w nich studenci Politechniki Poznańskiej. Dlaczego? Bo chcieli nabyć lub doskonalić umiejętności praktyczne.

– Jeden z prezesów firmy, z którą współpracujemy, powiedział, że w dzisiejszych czasach technologia rozwija się tak szybko, że uczniowie bez aktualnej wiedzy zdobywanej w szkole nie są w stanie nadążyć w pracy za nowinkami technologicznymi, bo nie ma na to czasu – dodaje Magdalena Jurczyk-Maciuszonek, dyrektor szkoły ds. wychowawczych.

Zrób to sam

Praktyczny wymiar nauczania jest niezbędny, by odnaleźć się na rynku pracy. Uczniowie z poznańskiego technikum zdobywają wiedzę i umiejętności w siedmiu pracowniach informatycznych, pracowni mikroprocesorowej, telekomunikacyjnej, montażowej, radiowo-telewizyjnej, urządzeń techniki komputerowej, układów elektronicznych oraz układów sterowania czy studiu RTV.

Standardem w organizacji pracy placówki w procesie nauczania są narzędzia i technologie informatyczne, tj. e-dziennik, e-learning (m.in. dla uczniów chorych i mających

FOT. ARCHIWUM SZKOŁY

W Zespole Szkół Łączności zrealizowano wiele projektów z dofinansowaniem unijnym. Dzięki temu udało się wyposażyć kilka nowoczesnych pracowni, w których można zdobywać praktyczną wiedzę zawodową.

nauczanie indywidualne), *blended learning*, Szkolne Centrum Edukacji Medialnej (SCEM), platforma edukacyjna „Modolle”. Dzięki profesjonalnemu wyposażeniu możliwe są różnorodne działania z udziałem partnerów zagranicznych.

– Organizowaliśmy na przykład międzyszkolną konferencję z technikum samochodowym na Ukrainie, dotyczącą narkotyków i używek. W ramach tzw. telemostu łączyliśmy się przy wsparciu Politechniki Łódzkiej z Brazylią, Finlandią, Bułgarią i centrum badań CERN pod Genewą, które przekazywało młodzieży zadania do wykonania – opowiada Jerzy Małecki.

Swoją otwartością na nowe doświadczenia technikum pokazuje, że w XXI wieku świat jest globalną wioską. Wykwalikowa-

cia się na świat – mówi Magdalena Jurczyk-Maciuszonek.

Dla siebie i innych

W Zespole Szkół Łączności doskonalą się także nauczyciele. Grono pedagogiczne doskonali swój warsztat pracy, ponieważ praca z młodzieżą wymaga zarówno systematycznego samodoskonalenia, dokształcania, jak i zaangażowania.

Program technikum ewoluuje zgodnie z potrzebami rynku pracy. Uczniowie mogą tu zdobyć międzynarodowe certyfikaty Microsoft. Będą też organizowane kursy z sieciowego CISCO i Linuxa.

– Pracodawcy, widząc te certyfikaty, dają pierwszeństwo naszym absolwentom w uzyskaniu zatrudnienia – podkreśla

uczniów poznańskich szkół zawodowych”, „Podniesienie jakości kształcenia w Zespole Szkół Łączności w Poznaniu”, „Oscylotronik – wirtualna firma” czy realizowany na Politechnice Poznańskiej „Czas zawodowców”, nagrodzony w konkursie „Dobre praktyki EFS” w 2015 r. Uczniowie brali też udział w wyjazdach zagranicznych w ramach programów Leonardo da Vinci czy Erasmus+. Co roku szkoła prowadzi badania ewaluacyjne oceniające efektywność nauczania. Pedagodzy są też otwarci na głos młodych.

– Młodzież mamy świetną. Nieraz jesteśmy zaskoczeni tym, jak nasi uczniowie robią karierę międzynarodową. Na przykład jeden z naszych absolwentów po studiach trafił do Volkswagena, gdzie opracował kilka innowacji i jest już ekspertem międzynarodowym. Robi teraz doktorat – opowiada Jerzy Małecki.

Czy odnajdują się tu dziewczyny? Oczywiście, przyciąga je zwłaszcza zawód fototechnika.

– Jedną z naszych uczennic wygrała olimpiadę z wynalazczości na forum ogólnopolskim. Hasło „Dziewczyny na politechniki” jest świetne, bo kobiety naprawdę mają ogromne predyspozycje i potencjał – ocenia dyrektor. – Niestety, uczennice często na wcześniejszych etapach edukacji zrażają się do przedmiotów ścisłych przez słabą metodykę nauczania. W tej dziedzinie jest zatem co robić. Poza tym warto walczyć ze stereotypami.

Agata Rokita

Ostatnia szansa na dziennikarskie laury

Jeszcze tylko do 28 października można nadsyłać prace w konkursie dziennikarskim ogłoszonym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu.

Celem Konkursu Dziennikarskiego o Nagrodę Marszałka Województwa Wielkopolskiego pn. „Zmieniamy Wielkopolskę” jest wyróżnienie publikacji, które dotyczą Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 i WRPO 2014-2020.

Do konkursu mogą być zgłaszane publikacje prasowe, radiowe, telewizyjne lub internetowe (dziennikarzy i fotoreporterów), które ukazały się w jednym tytule medium lokalnego lub regionalnego. Powinny one być wyemitowane po raz pierwszy w okresie od 26 października 2015 r. do 25

października 2016 r., a jednocześnie nie zostały zgłoszone do udziału w innych konkursach.

Spośród nadesłanych prac kapituła przedsięwzięcia wyłoni zwycięzców. Przy ich ocenie będą brane pod uwagę przede wszystkim: wartość merytoryczna publikacji oraz ich wartość informacyjna, oryginalność, atrakcyjność i komunikacyjność, profesjonalne podejście do tematu, a także walory warsztatowe pracy.

Termin nadsyłania zgłoszeń mija 28 października. Dla laureatów przewidziano nagrody pieniężne: za zajęcie I miejsca 7000 zł, za II miejsce – 5000 zł, a za III miejsce – 3000 zł.

Regulamin konkursu i formularz zgłoszeniowy dostępne są na stronie internetowej wrpo.wielkopolskie.pl. PIT

Nowa odłoga RUR

Od 25 sierpnia Rejestr Usług Rozwojowych przekształcił się w Bazę Usług Rozwojowych.

Nowej nazwie towarzyszy również zmiana domeny internetowej. Dotychczasowy adres www.inwestycjawkadry.pl został zastąpiony nowym – uslugirozwojowe.parp.gov.pl.

Modyfikacji uległy ponadto zasady rejestracji podmiotów świadczących usługi rozwojowe oraz samych usług. Warto zapoznać się z nową wersją regulaminu Bazy Usług Rozwojowych, ze szczególnym uwzględnieniem zmodyfikowanej karty podmiotu i karty usług.

Wprowadzone zmiany umożliwiają rozpoczęcie procesu rejestracji podmiotów w oparciu o zapisy znowelizowanego rozporządzenia ministra w sprawie

Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Rejestracja w tej „bazie” w oparciu o nowe zasady umożliwi świadczenie usług tym przedsiębiorcom, którzy otrzymali dofinansowanie w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Podmioty dotychczas zarejestrowane w RUR z możliwością świadczenia usług, na które przedsiębiorcy mogą pozyskać dofinansowanie, powinny zaktualizować swoje dane w Bazie Usług Rozwojowych, w tym potwierdzić spełnianie nowych kryteriów rejestracji. Brak aktualizacji będzie oznaczał utratę możliwości świadczenia usług w ramach KSU za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych. JOG

WRPO na Facebooku

Zapraszamy do odwiedzenia naszego fanpage'a na Facebooku.

Można na niego trafić m.in. ze strony internetowej wrpo.wielkopolskie.pl. Na Facebooku umieszczamy np. bieżące informacje o WRPO 2014+, aktualności o naborach wniosków, szkoleniach dla beneficjentów, konferencjach oraz wszystkich innych wydarzeniach związanych z realizacją programu regionalnego.

Na fanpage'u będziemy również publikować informacje

o dobrych praktykach związanych z realizacją projektów dofinansowanych z funduszy europejskich. Zachęcamy wszystkich do kontaktu i dyskusji, a naszych beneficjentów do podzielenia się swoimi sukcesami. PIT

Dotacje dla gospodarki wodno-ściekowej

Około 70 mln zł przeznaczy samorząd województwa na dofinansowanie operacji pn. „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach PROW 2014-2020.

6 października Zarząd Województwa Wielkopolskiego ogłosił termin naboru wniosków na operacje typu „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

O pomoc na rozbudowę infrastruktury w miejscowościach liczących do 5000 mieszkańców mogą ubiegać się gminy, związki międzygminne oraz spółki, w których jednostki samorządu terytorialnego mają swoje udziały. Potencjalni beneficjenci będą aplikować o pieniądze od 2 do 16 listopada 2016 r., składając w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego wnioski o przyznanie pomocy.

– Mając świadomość skali potrzeb i oczekiwań wsparcia finansowego, jakie zgłaszają gminy naszego województwa, podjęliśmy decyzję o niezwłocznym ogłoszeniu naboru wniosków na operacje związane z poprawą infrastruktury wodno-ściekowej w ramach PROW 2014-2020. Cieszę się, że kroki w tym kierunku poczyniliśmy jako jedno z pierwszych województw w naszym kraju. Wierzę, że przyspieszy to rozpoczęcie wielu projektów, które dzięki unijnemu dofinansowaniu mogą

doczekać się realizacji – mówi wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Warunki dofinansowania

Pomoc będzie przyznawana na operacje obejmujące swoim zakresem budowę, przebudowę lub wyposażenie obiektów budowlanych służących do zapotrzebowania w wodę lub odprowadzenia ścieków, czyli m.in. oczyszczalni ścieków, stacji uzdatniania wody czy też systemów kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych. Wsparcie może również dotyczyć zakupu urządzeń i materiałów oraz usług niezbędnych do realizacji operacji.

Wymienione przedsięwzięcia stanowią tzw. koszty kwalifikowalne operacji, a każdy projekt ma szansę uzyskać dofinansowanie w wysokości 63,63 proc. tych kosztów. Łączna kwota wsparcia możliwa do uzyskania dla jednego beneficjenta wyniesie maksymalnie 2 miliony złotych, podczas gdy limit środków przewidzianych dla wszystkich podmiotów w województwie wielkopolskiego to 17,4 mln euro.

Kryteria oceny wniosków

O tym, kto z wnioskodawców otrzyma pieniądze na realizację swoich inwestycji, zdecyduje kolejność na liście rankingowej,

W ramach PROW 2007-2013 w Wielkopolsce wybudowano łącznie około 2220 km sieci wodociągowej i kanalizacyjnych, 290 oczyszczalni ścieków oraz 2785 przydomowych oczyszczalni ścieków. Nowy program wspiera dalsze inwestycje gmin w gospodarkę wodno-ściekową.

sporządzonej na podstawie punktacji wynikającej z dwóch grup kryteriów. Pierwsza z grup to tzw. kryteria wyboru operacji, które w głównej mierze są niezależne od samego wnioskodawcy, stanowią one podstawę obiektywnej oceny na bazie danych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego.

Wśród tych kryteriów znajdują się m.in.: podstawowy dochód podatkowy *per capita* gminy, w której planowana jest inwestycja, średnia stopa bezrobocia w powiecie, z terenu które-

go pochodzi wnioskodawca, a także wskaźniki zwodociągowania i skanalizowania gminy, mówiące o tym, jaki odsetek ludności ma zapewniony dostęp do bieżącej wody i odprowadzenia ścieków.

Naturalnie, im większy procent mieszkańców w danej gminie pozbawionych jest tychże mediów, tym większa szansa na uzyskanie dodatkowych punktów przez potencjalnego beneficjenta. Sporą liczbę punktów przewidziano również w sytuacji, gdy operacja planowana jest na

obszarze, na którym jednolita część wód powierzchniowych jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych określonych w programie wodno-środowiskowym kraju.

Drugą pulę punktów stanowią kryteria dotyczące specyfiki regionu, różne dla każdego z województw. W województwie wielkopolskim premiowane będą inwestycje w miejscowościach, na obszarze których nie były wcześniej realizowane operacje dotyczące gospodarki wodno-ściekowej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Wnioskodawca uzyska większą liczbę punktów, jeżeli co najmniej 25 proc. kosztów kwalifikowanych swojej operacji przeznaczy na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Przyjęcie takiego kryterium wynika między innymi z promocji działań proekologicznych, ponieważ biologiczne oczyszczanie ścieków jest przyjazne środowisku.

Innym z priorytetów wsparcia gospodarki wodno-ściekowej w województwie wielkopolskim jest przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacji sieciowej wybudowanej przed rokiem 2000. Potencjalni beneficjenci otrzymają dodatkowe punkty, decydując się na realizację operacji w tym zakresie.

Warto również zainwestować w budowę, przebudowę lub wyposażenie budynków technicz-

nych związanych z gospodarką wodno-ściekową, gdyż skutkuje to możliwością zdobycia 2 kolejnych punktów. Potencjalni beneficjenci muszą otrzymać minimum 12 punktów, aby złożone przez nich wnioski przeszły do dalszej, bardziej szczegółowej weryfikacji, otwierając drogę do pozyskania funduszy na realizowane przedsięwzięcia.

Trwają szkolenia

Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu przeprowadza w październiku szkolenia dla przyszłych wnioskodawców, podczas których uczestnicy dowiadują się, jak poprawnie wypełnić formularz wniosku o przyznanie pomocy. Prelegenci omawiają również szczegółowo warunki przyznania pomocy oraz wzór umowy, na podstawie której beneficjenci otrzymają wsparcie finansowe.

Wszelkie informacje związane z uzyskaniem pomocy na operacje typu „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach PROW 2014-2020 można uzyskać na stronie internetowej www.prow.umwww.pl. Znajdują się tam również formularze wniosków, które należy wypełnić, ubiegając się o dofinansowanie. Umowy z beneficjentami zostaną podpisane w pierwszej połowie 2017 r.

Fundusze pomogą w scalaniu gruntów

Starostowie mogą ubiegać się o środki na scalanie gruntów w ramach PROW 2014-2020. Nabór wniosków potrwa od 31 października do 14 listopada 2016 r.

Mimo faktu, że struktura obszarowa gospodarstw w województwie wielkopolskim wypada stosunkowo korzystnie na tle południowych regionów naszego kraju, wciąż warto wspierać dążenia do redukcji rozdrobnienia pól uprawnych.

Często zdarza się, że obszary rolne pozbawione są drogi do-

jazdowej, a system melioracji jest zaniedbany i nieprzystosowany do współczesnych realiów gospodarowania. Scalanie gruntów pozwala zmienić ten stan rzeczy przy jednoczesnym zachowaniu dotychczasowej liczby właścicieli nieruchomości oraz posiadanych przez nich praw własności.

Zmieniają się jedynie granice gruntów, a dzięki nowemu zaprojektowaniu przestrzeni poprawiają się warunki dojazdu do działek: skraca się odległość dzieląca siedlisko i pola upraw-

ne. Dzięki temu zmniejsza się nakład pracy oraz zużycie paliwa, co z kolei prowadzi do redukcji kosztów produkcji i zwiększenia rentowności gospodarstw rolnych.

1900 euro na 1 ha

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich zakłada wsparcie operacji typu „Scalanie gruntów”, przeznaczone dla samorządów powiatowych. 28 września zarząd województwa ustalił termin składania wniosków,

który przypada na okres od 31 października do 14 listopada 2016 r. Potencjalni beneficjenci mogą uzyskać zwrot 100 proc. poniesionych kosztów do wysokości 650 euro na 1 ha gruntów objętych pracami scaleniowymi oraz 1900 euro na 1 ha gruntów, na których wykonane zostanie zagospodarowanie poscaleniowe.

Warunkiem otrzymania pomocy finansowej będzie realizacja operacji w oparciu o wystąpienie do starosty co najmniej 50 proc. właścicieli go-

spodarstw położonych na projektowanym obszarze scalenia.

Dobre praktyki

O tym, że możliwe jest pomyślne przeprowadzenie operacji scalania gruntów, przekonują doświadczenia z poprzedniej perspektywy budżetowej PROW, kiedy to dwa powiaty naszego województwa zrealizowały swoje projekty przy zaangażowaniu funduszy unijnych. Pierwszy samorząd, który przeprowadził scalanie

gruntów, to powiat pleszewski. Otrzymał około 1,5 mln zł za wykonane prace wraz z zagospodarowaniem we wsi Brudzewek w gminie Chocz.

Powiat kaliski przeprowadził zaś scalanie gruntów we wsiach Chrusty i Strzałków w gminie Lisków, uzyskując pomoc finansową w kwocie blisko 3,5 miliona złotych.

Pula środków dostępnych dla województwa wielkopolskiego w ramach PROW 2014-2020 wynosi nieco ponad 2 miliony złotych.

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”. Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Stronę redaguje: Adrian Kapuściński – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umwww.pl, www.prow.umwww.pl

Informator Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

ul. Szczepanowskiego 15A
60-541 Poznań, tel. 61 845 62 00
e-mail: biuro@wfosgw.poznan.pl
www.wfosgw.poznan.pl

„Smart City” jako lekarstwo na suburbanizację

Jak miasto XXI wieku odpowie na potrzeby mieszkańców?

Jakie jest/będzie miasto XXI wieku? Czy pojęcie „Smart City” jest tożsame z tym, jak widzieli miasto przyszłości twórcy XX-wiecznych obrazów, filmów, literatury? Czy faktycznie, by metropolię nazywać smart, należy ją zabudować drapaczami chmur i pasmem autostrad?

Kiedyś większe skupiska ludzi przyciągały przyjezdnych ofertami pracy, dostępnością usług, wygodniejszym życiem. Dziś wystarczy, by było w miarę blisko. Rozwój transportu prywatnego, usług internetowych, marzenie o domu z ogrodem na przedmieściach powodują, że ucieczka ludzi z miasta trwa w najlepsze. Czym różni się współczesne miasto od tego choćby sprzed epoki postindustrialnej? Jakie problemy czekają je w najbliższej przyszłości?

Miasto XXI wieku stoi przed najważniejszym wyzwaniem – satysfakcją człowieka. Nigdy wcześniej rozwój metropolii nie zależał tak bardzo od tego, w jakim stopniu spełni ona wymagania mieszkańców (zarówno obecnych, jak i potencjalnych). Pojęcie „Smart City” ma być efektem działań, które sprężone ze sobą spowodują, że miasto będzie w odbiorze przyjemną przestrzenią do życia.

Co składa się na tę nowoczesną i przyjazną przestrzeń?

Inteligentne myślenie o mieście skupia się na włączeniu w system jego zarządzania technologii IT. Mają one przede wszystkim ułatwić poruszanie się w miejscach, w których bu-

FOT. S. MACIKOWIAK

Czy miasto Poznań wpisuje się w koncepcję „Smart City”?

downie tras szybkiego ruchu i bezkolizyjnych skrzyżowań jest niemożliwe lub nieoptymalne. Inteligentne systemy transportowe – działające na podstawie kamer i czujników – zbierają dane, analizują je i dostosowują system do bieżących potrzeb. Dzięki temu można osiągnąć kilkudziesięcioprocentową oszczędność w czasie przejazdu.

Technologia IT pozwala na wykorzystanie narzędzi, którymi już dziś dysponuje większość z nas. Aplikacje dostępne na

smartfony będą odgrywać coraz większą rolę w życiu miasta. Mogą one już wkrótce, dzięki wykorzystaniu dostępnych danych, prowadzić kierowcę bezpośrednio do wolnego miejsca parkingowego. Korzyść z takiego rozwiązania to nie tylko oczywista wygoda dla prowadzącego auto, ale również mniej emisja zanieczyszczeń do środowiska.

Informacja to jedno z podstawowych narzędzi, jakim po-

winno posługiwać się miasto. Współpraca z otoczeniem, udział społeczeństwa w tworzeniu bazy danych, będą miały zasadniczy wpływ na to, czy miasto poradzi sobie ze skumulowaniem przepływu ludzi w inteligentnie zaprojektowany system transportu publicznego, będący integralną częścią całego systemu transportowego.

„Smart City” to miasto promujące niskoemisyjne i niskoenergetyczne elementy infrastruktury. Miasto występuje tu jako wyznacznik trendów. Ma kreować wśród swoich mieszkańców modę na ekologiczne rozwiązania. Dotyczy to zarówno zakupu niskoemisyjnych środków transportu publicznego, tworzenia miejsc do tadowania samochodów elektrycznych, budowania sieci ścieżek rowerowych, jak i wprowadzania ekologicznych rozwiązań w budynkach użyteczności publicznej. Polityka miasta wspierająca wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne także może wydatnie przyczynić się do poprawy jakości środowiska.

Istotne jest również kształtowanie wspólnej przestrzeni w taki sposób, by centrum miasta, skupiające najwięcej funkcji na stosunkowo małej i utrwalonej przez wieki strukturze, uwzględniając potrzeby całego organizmu, nie zapominało o swoich obywatelach. Należy pamiętać, że punkt widzenia mieszkańca przedmieść, któremu zależy na tym, by do centrum móc dojechać szerokimi arteriami, może kolidować

z potrzebami mieszkańca centrum miasta, który pragnie spokojnego otoczenia i zieleni, niekoniecznie tylko w pasie separacyjnym między jezdniami.

Przez długi czas zapominano o tym, że centrum miasta jest jak linie papilarnie, które różnią nas od innych, daje miastu tożsamość, decyduje o tym, jak miasto jest odbierane. Obecnie w wielu metropoliach trwa proces rewitalizacji śródmieścia, choć nie zawsze rewitalizacja niesie ze sobą coś więcej niż tylko remont elewacji lub chodnika. Postępująca degradacja wielu miejscowości doprowadziła do niekontrolowanego rozlania się zabudowy na przedmieścia. Niesie to za sobą nie tylko koszty środowiskowe – zabieranie naturalnej przestrzeni innym organizmom żywym, zmniejszanie się powierzchni czynnej biologicznie. Koszty ekonomiczne również są wysokie. Musimy mieć świadomość, że każda lokalizacja nowej zabudowy niesie za sobą konieczność inwestowania w drogi, media, transport publiczny, przy jednoczesnym zmniejszaniu wpływów z podatków do budżetu miasta.

Wydaje się, że elastyczność miasta w tych dziedzinach będzie jedną z głównych przyczyn jego powodzenia lub upadku. To, w jaki sposób miasto będzie w stanie odpowiedzieć na potrzeby mieszkańców, zweryfikuje jego pozycję, nie tylko w skali lokalnej, ale również zadecyduje o tym, czy będziemy mogli nazywać je „smart”. SM

Jesienny numer „Ekofaktów”

Najnowszy numer „Ekofaktów” jest już dostępny na stronie internetowej funduszu: www.wfosgw.poznan.pl.

W najnowszym numerze wydawanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki w Wodnej w Poznaniu kwartalnika polecam dwa wywiady. Z prof. dr. hab. Janem Szyszka, ministrem środowiska, rozmawiamy o bieżących problemach ochrony środowiska, priorytetach polityki ekologicznej Polski, służących realizacji zasad zrównoważonego rozwoju. Minister tłumaczy również, na czym polega problem Puszczy Białowieskiej, jak Polska ma zamiar poradzić sobie z coraz ostrzejszymi unijnymi normami pakietu energetyczno-klimatycznego, a także o stanowisku resortu środowiska w kwestii europejskiego systemu handlu emisjami i związanymi z tym obowiązkami.

Drugi wywiad, z Tomaszem Markiewiczem, dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu, dotyczy roli gospodarki leśnej w rozwoju regionu.

Ponadto publikujemy artykuły o spalarni odpadów w Poznaniu, o pszczelarstwie edukacyjnym w Kiedrowie, a także tłumaczymy, co przyniesie nowelizacja Ustawy o odnawialnych źródłach energii. MJ

O inwestycjach w ekologię

„Zielona energia – zdrowi mieszkańcy” – to projekt Szkoły Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Kobylnicy, nagrodzony grantem w ramach konkursu „Fundusz Naturalnej Energii”.

Celem projektu, składającego się z cyklu prelekcji i warsztatów na temat odnawialnych źródeł energii, jest uświadomienie społeczeństwu problemów oraz skutków związanych z ociepleniem klimatu.

Jedną z takich prelekcji odbyła się 5 września w budynku Szkoły Podstawowej w Kobylnicy. Prezentację poprowadziła Magdalena Żelichowska z zespołu doradców ener-

gicznych WFOŚiGW w Poznaniu. Słuchacze mieli okazję poznać rodzaje odnawialnych źródeł energii, sposoby ich wykorzystania na potrzeby własnych gospodarstw domowych (i związaną z tym poprawę efektywności energetycznej budynków) oraz źródła finansowania tego typu inwestycji proekologicznych.

Patronem konkursu „Fundusz Naturalnej Energii” (organizowanego przez GAZ-SYSTEM S.A), którego celem jest dofinansowanie projektów związanych z działaniami proekologicznymi, jest m.in. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. MJ

Poznań miastem dobrej energii

Pierwszy „Poznański Dzień Energii” już za nami. 10 września na terenie parku Kasprowicza przy hali Arena odbył się piknik rodzinny, którego celem było kształtowanie świadomości energetycznej poznaniaków.

Dzień energii przyciągnął nie tylko okolicznych mieszkańców i spacerowiczów, ale także osoby z dalszych zakątków województwa, które przybyły do Poznania specjalnie na to wydarzenie.

Przy stoisku Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu (partnera wydarzenia), eksperci udzielali wszystkim zainteresowanym osobom infor-

FOT. WFOŚiGW W POZNANIU

W punkcie doradztwa energetycznego można było dowiedzieć się m.in., jak oszczędzać energię.

macji o sposobach oszczędzania energii, energooszczędnym budownictwie, odnawialnych źródłach energii oraz możliwo-

ściach dofinansowania tego rodzaju inwestycji.

Poza stworzeniem okazji do zdobycia wiedzy na powyższe te-

maty, piknik w poznańskim parku Kasprowicza umożliwił również świetną zabawę zarówno dzieciom, jak i dorosłym. Pokazy tańca, występy muzyczne, eksperymenty laboratoryjne, konkursy rysunkowe czy tworzenie latawców, to tylko część z atrakcji, które zorganizowano podczas festynu.

Dzień zakończył koncert gwiazdy wieczoru – Margaret oraz pokaz iluminacji świetlnych, dzięki któremu poznańska Arena na krótką chwilę zyskała kolory tęczy. Wydarzenie zorganizowane zostało przez miasto Poznań we współpracy m.in. z Veolią, Politechniką Poznańską i firmą Philips. MJ

podpatrzone

FOT. Z. A. BOIŃSKI

Z ciocią Marzeną...

Na fali dyskusji i ścierania się rozmaitych opinii (bądź to bardziej konserwatywnych, bądź też zdecydowanie liberalnych) o kwestii funkcjonowania rodziny, chcielibyśmy i my zabrać głos. Otóż naszym zdaniem dziecku zdecydowanie potrzebny jest rodzic zarówno jednej płci, jak i płci od-

miennej. A przekonała nas o tym sytuacja z tegorocznego przedświątecznego objazdu starostów regionalnego święta plonów.

Wojewódzcy samorządowcy pojechali między innymi do gospodarstwa starościny Magdaleny Bruź niedaleko podkaliskiego Liskowa. Trójka

...i z wujkiem Tomkiem.

jej dzieci bardzo szybko zaprzyjaźniła się z Marzeną Wodzińską z zarządu województwa (choć nie wiemy, na ile było to uczucie bezinteresowne, jako że „ciocia Marzena” na wstępie obdarowała pociechy przyborami szkolnymi). Gdy dorośli oglądali gospodarstwo, dzieci nie odstę-

powyły „cioci” na krok, ale tylko do czasu, gdy okazało się, że mały Szymek potrzebuje fachowej porady w kwestii obsługi otrzymanych kredek i temperówek. Tu dla młodego mężczyzny autorytetem okazał się „wujek Tomek”, czyli dyrektor Gabinetu Marszałka Tomasz Grudziak.

monitorujemy radnych

>> Anna Majda:

Z Fileasem Foggiem do Australii

RYS. M. GREJA

- >> **Jestem radną, bo...** wyborcy mi zaufali.
- >> **Gdy po raz pierwszy zasiadłam w sejmikowych ławach...** zdałam sobie sprawę, że znajduję się w ważnym miejscu.
- >> **W samorządzie najchętniej zmieniałabym...** aby było mniej polityki, a więcej logiki.
- >> **Kiedy wracam z sesji sejmiku...** słucham muzyki.
- >> **Gdy słyszę „autorytet”, myślę...** Mama.
- >> **Mój ulubiony bohater to...** Fileas Fogg.
- >> **Słowo, które najlepiej opisuje mój charakter, to...** introvertyzm.
- >> **Największym zaskoczeniem dla mnie był ostatnio...** fakt, że w Islandii mieszka dużo Polaków.
- >> **Gdybym mogła cofnąć czas...** byłabym młodszą.
- >> **Moje największe marzenie to...** mieszkać pół roku w Australii, a pół w Polsce.
- >> **Nigdy nie mogłabym...** oszukiwać.
- >> **Przepadam za...** podróżami.
- >> **Nie znoszę, gdy...** ludzie mnie okłamują.
- >> **Gdy jestem głodna...** jem, co mam.

- >> Anna Majda
- >> ur. 28 maja 1981 r., Turek
- >> lekarz ortopeda, SPZOZ Turek
- >> wybrana z listy PSL, w okręgu nr 4
- >> 5891 głosów

usłyszane

Podczas obrad sejmikowej komisji środowiska radny Krzysztof Piwoński (na zdjęciu) z narastającą pasją opowiadał o dziwnych i zmieniających się ministerialnych wytycznych w sprawie ubiegania się przez gminy o unijne wsparcie na gospodarkę wodno-ściekową. W końcu, patrząc na szefów marszałkowskich departamentów, spuentował: – Pani dyrektor Górniak i panu dyrektorowi Potrzebowskiemu to się aż włosy jeżyły na głowie! Mi tylko skóra ciepła, bo... nie ma mi się co jeżyć.

FOT. A. BOIŃSKI

wyśledzone

FOT. P. RATAJCZAK

We wrześniu radni rozmawiali podczas sesji sejmiku o sytuacji w jednostkach służby zdrowia podległych samorządowi regionu. Jak przygotować się do takiej dyskusji? W jaki sposób precyzyjnie odpowiedzieć na docieklive pytania opozycji? Nadzorujący służbę zdrowia członek zarządu województwa Leszek Wojtasiak, by nie dać się zaskoczyć w trakcie debaty, postanowił osobiście sprawdzić funkcjonowanie naszych placówek. Nam udało się go wyśledzić w... karetce pogotowia.

Monitor Wielkopolski – magazyn samorządowy

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62-67-030, fax 61 62-67-031
Rada Programowa: Krzysztof Grabowski, Tatiana Sokolowska (zastępczyni przewodniczącej), Zofia Szalczyk (przewodnicząca), Dariusz Szymczak, Waldemar Witkowski, Maciej Wituski (sekretarz)
Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)
Adres redakcji: al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62-67-036, fax 61 62-67-031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl
Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.
Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.
Publikacje promocyjne w Monitorze Wielkopolskim można zamawiać pod numerem telefonu 61 62-67-036.

uchwalone

Przy miliardowym budżecie województwa kilkumilionowe zmiany dotyczące poszczególnych zadań czy paragrafów nikogo specjalnie nie dziwią. Podczas wrześniowej sesji radni dokonali w uchwale budżetowej korekt dotyczących wielu dziesiątek milionów złotych. Ale – jak się okazuje – nie tylko hurtem zajmuje się sejm-

mik... Wśród przegłosowanych zmian znaleźliśmy i taki zapis: „W § 1 ust. 2 uchwały zwiększa się dotacje celowe na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami o kwotę **0,25 zł** do kwoty 104.291.298,09 zł”. Jak to powiadają, ziarnko do ziarnka...